

VERSLAG van de vergadering van de Statencommissies Bestuur, Europa en Middelen van 27 november 2017 in het Provinciehuis

Voorzitters:

mw. H.J. Keller

ir. H. Ijssennagge (vanaf agendapunt 3)

Aanwezig:

W.I.I. van Beek (CvdK), drs.ing. P. van den Berg (gedeputeerde), A.M.A. Pennarts (gedeputeerde), mw. mr. J. Verbeek-Nijhof (gedeputeerde), mw. F.M. Arissen LLB (PvdD), drs. F.H.W. Bekkers (GroenLinks), mw. A.C. Boelhouwer (GroenLinks), M.H.O. de Boer (SP), R.G.J. Dercksen (PVV), A. Essousi LLB (PvdA), drs. J. Germs (VVD), mr.drs. M.C.J. Groothuizen (D66), mw. N. de Haan (ChristenUnie), ir. N.J.P. Hoefnagels (D66), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), J.M.W. Jansen (CDA), drs. A.H.L. Kocken (VVD), G. van Leeuwen (SGP), ir. R.G.H. van Muilekom (PvdA), drs. P.E.B. van Ojen (SGP), R. van Reenen (VVD), A.J. Schaddelee (ChristenUnie), H.O. Suna (PvdA), drs. W.J. Ubaghs (PVV), W.G.J. Wijntjes RA (CDA), C. Westerlaken (CDA)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

mw. M.L. Engelsman (adjunct-griffier), mw. W. Voorneman-Rikkers (verslag)

1. ALGEMEEN

1.1 Opening

De voorzitter, mevrouw Keller, opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

1.2 Vaststellen Agenda

De voorzitter deelt mede dat gedeputeerde Van den Berg pas later aanwezig kan zijn op grond waarvan agendapunt 2.2. aan het einde van de vergadering zal worden besproken.

Voorts deelt spreekster mede dat vandaag nog drie punten aan de agenda zijn toegevoegd t.w.

- een memo van gedeputeerde Pennarts inzake reactie op ingediende zienswijze vergunningverlening rioolwaterzuiveringsinstallatie Van de Groep (agendapunt 1.6, Termijnagenda);
- een Rondvraag van 50PLUS (agendapunt 1.5);
- een memo van gedeputeerde Pennarts inzake beantwoording vragen ChristenUnie naar aanleiding van de Statenbrief aanpassing UNESCO nominatiedossier voor de NHW en wijziging indieningsdatum (agendapunt 2.3).

Mevrouw Hoek deelt mede te zijn overeengekomen, dat zij ter zake het onderwerp van de ingediende rondvraag een afspraak zal maken met de verantwoordelijk gedeputeerde op grond waarvan de rondvraag van 50PLUS kan vervallen.

Met in achtneming van het vorenstaande wordt de agenda vastgesteld.

1.3 Mededelingen

De heer Germs, afgevaardigde namens PS in het IPO, deelt mede dat hedenmiddag een Ledenvergadering van het IPO heeft plaatsgevonden. Daarin is o.a. het volgende aan de orde gekomen.

Een Statutenwijziging. De wijziging betreft ook de rol van de griffie op grond waarvan spreker de wijziging nog zal bespreken met de heer De Kruijff, voorzitter van de werkgeverscommissie.

Programmabegroting 2018. De bijdrage van de provincie aan het IPO wordt in 2018 met bijna € 4 ton verhoogd is ten opzichte van 2017. Op 19 december a.s. wordt daarover een besluit genomen in de ALV. De vraag is hoe daarmee moet worden omgegaan en wat in deze aan de afvaardiging namens PS wordt meegegeven.

De CvdK licht toe, dat er een wijziging is doorgevoerd in de Begrotingssystematiek van het IPO. Het doel is dat het daardoor helderder wordt. Bij het IPO was naast een basis Begroting, die jaarlijks werd goedgekeurd,

sprake van begrotingen per project. Als gevolg daarvan was er geen sprake van een totaal overzicht in wat het IPO doet resp. wat de consequenties daarvan waren voor de provincies. Thans is alles in de basis Begroting opgenomen, hetgeen de verhoging ten opzichte van 2017 verklaart.

Het College van GS heeft aangegeven dat de consequenties grosso modo zouden moeten zijn dat dit voor de provincie Utrecht budgettair neutraal verloopt, omdat voorheen sprake was van zowel het basisdeel als de bijdrage aan de individuele projecten.

Er speelt nog een tweede aspect mee nl. dat het vooruitzicht is, dat over het afgelopen jaar sprake zal zijn van een respectabel bedrag aan onderbesteding. Ten aanzien daarvan zal het voorstel worden gedaan om dit niet uit te keren maar in mindering te brengen van de verhoging in 2018.

Voorts zitten er ook verdeelprogramma's in, een deel onbested i.c. capaciteit van de organisatie die nog moeten worden toegewezen aan de projecten. Dat is mogelijk binnen de dan goedgekeurde Begroting.

De stap van de systeemwijziging moet een keer worden gemaakt. In 2019 zal een en ander weer keurig met elkaar kunnen worden vergeleken.

Spreker hoopt dat de uitleg die van de kant van het IPO wordt gegeven dusdanig helder is, dat het voor de afvaardiging vanuit PS mogelijk is daarop positief te adviseren.

De heer Germs geeft aan dat de uitleg door de CvdK volledig in lijn is met de uitleg die hedenmiddag is verstrekt.

1.4 Verslagen Statencommissie BEM van 23 en 31 oktober 2017

De verslagen worden conform vastgesteld.

1.5 Rondvaag

De heer Van Muilekom zet uiteen dat de provincie Noord-Holland volop bezig is in het Gooi om tot een herindeling van gemeenten te komen. Eemnes heeft daarin een bijzondere positie en heeft te kennen gegeven daaraan niet te willen deelnemen. Spreker plaatst hierover namens de PvdA vervolgens de volgende vragen.

- Gaan GS de gemeente Eemnes in het streven naar een zelfstandige toekomst vanuit een positieve grondhouding steunen; en zo ja, hoe?

- Willen GS Baarn en Eemnes in hun zoektocht naar voldoende bestuurskracht in de toekomst proactief ondersteunen in welke vorm dan ook?

- Willen GS bij GS Noord-Holland op voorhand op een financiële oplossing voor de ontvlechting van de BEL Combinatie aandringen? Het kan toch niet zo zijn dat Eemnes hiervan de dupe wordt. Normaal krijgen fusiegemeenten een bedrag (voor Vijfheerenlanden is dat voor drie gemeenten € 11 mln.) waarvan alles moet worden gedaan incl. de ontvlechting.

- Huizen, Blaricum en Laren gaan met een vervolgstap aan de gang en lijken zelf te gaan bepalen hoe en waaraan. Vinden GS niet dat er een frictiepot BEL moet zijn opdat de belangen van Eemnes, dan wellicht niet het beste maar wel het meest eerlijk, aan bod komen.

Gedeputeerde Pennarts merkt op dat de provincie Utrecht altijd contact heeft gehouden met de Utrechtse gemeente Eemnes. In aanloop naar de voorgenomen besluitvorming van de provincie Noord-Holland heeft de provincie Utrecht het belang van Eemnes altijd benadrukt en ondersteund. Dit geldt ook voor de wens van Eemnes om in de huidige samenstelling dan wel in een Utrechtse variant verder te gaan.

Inmiddels onderzoekt Eemnes of er een toekomstmogelijkheid is met Baarn. De zoektocht waar die meerwaarde ligt, wordt door het College ondersteund; overigens niet alleen een verkenning ter zake van een samengaan tussen Baarn en Eemnes, maar ook hoe die samenwerking zich verhoudt tot de regio. Er zijn opgaven die het niveau van die twee gemeenten overstijgen. De provincie Utrecht is daarop nadrukkelijk aangesloten.

Voor wat betreft een financiering voor fuserende gemeenten is er een Rijksregeling. Een gemeente, die fuseert, krijgt een substantieel budget om m.n. ontvlechting mogelijk te maken. Dat geldt in dit geval niet

voor Eemnes, omdat dit geen fuserende gemeente is. De vraag, wat ontvlechting van de BEL combinatie betekent als de twee andere gemeenten doorgaan in een andere entiteit en Eemnes een ander toekomstperspectief onderzoekt, is onderdeel van gesprek dat spreekster binnenkort voert met haar collega portefeuillehouder in Noord-Holland; zij zal daarin het belang van Eemnes m.n. ten opzichte van die ontvlechting benadrukken.

Een frictiebudget is voorbehouden aan gemeenten, die in een fusieproces zitten. Dat gaat voor Eemnes niet op. Daarin kan de provincie Utrecht niets betekenen voor Eemnes, omdat daaraan een wettelijke regeling ten grondslag ligt.

Het verheugt de heer Van Muilekom dat uit de beantwoording blijkt dat de provincie Utrecht goed opkomt voor de belangen van Eemnes.

1.6 Termijnagenda (versie 22 november 2017)

Memo gedeputeerde Pennarts inzake reactie op ingediende zienswijze vergunningverlening rioolwaterzuiveringsinstallatie Van de Groep

De heer Schaddelee merkt op, dat ongetwijfeld sprake zal zijn van een juridisch waterdicht verhaal. De ChristenUnie staat voor om in het kader van de nieuwe ontwikkelplannen van Van de Groep met de blik vooruit toe te werken naar een interactie met bewoners. Op grond hiervan pleit de ChristenUnie voor een memo, waarin zowel de RO- als de Handhavingsaspecten integraal worden vertaald in een toekomstvisie waarin tot uiting komt hoe de interactie met de bewoners op een goede manier kan worden georganiseerd. Gedeputeerde Pennarts merkt op dat thans feitelijk een vervolgvraag wordt gesteld. Inhoudelijk kan zij mededelen dat er een klankbordgroep is met bewoners; deze wordt voorgezeten door wethouder Nagel, portefeuillehouder Milieu & Handhaving. Het RO-traject is pas aan de orde als de gemeente een officiële aanvraag indient en daarin stappen zet. Over de handhaving op de huidige locatie kan desgewenst een update worden verstrekt.

Spreekster vindt het lastig om de RO- en Handhavingsaspecten met elkaar in verband te brengen, omdat dit doet vermoeden dat er al sprake is van een concrete aanvraag; dat is niet het geval. Ten aanzien van het RO-traject is de gemeente leading op grond waarvan spreekster daarop niet vooruit zou willen lopen. Ten aanzien van de handhaving op locatie memoreert spreekster de commissie daarover periodiek te hebben geïnformeerd. Op grond van het feit dat het goed ging is met de Staten overeengekomen daarmee te stoppen. Zoals gezegd is zij echter bereid om de Staten daarover via de mail een update te verstrekken.

De heer Kocken merkt in algemene zin op dat bij de Begrotingsbehandeling is gesproken over de toezeggingen en de rol van de Termijnagenda daarin. Vanuit hetgeen toen met elkaar is besproken en afgesproken kijkt de VVD uit naar de eerstvolgende Termijnagenda.

Begroting en Rekening RUD

Gedeputeerde Pennarts stelt voor de toezeggingen rondom deze stukken mee te nemen in de cyclus van januari als de Kadernota 2019 op de agenda staat, zodat alle stukken in een keer de revue kunnen passeren. De heer Hoefnagels vraagt zich af of deze stukken niet los van de Kadernota 2019 dienen te worden besproken, omdat de Kadernota een eigendomsrol betreft en de Begroting en Rekening RUD een opdrachtgeversrol.

Gedeputeerde Pennarts licht toe, dat haar voorstel m.n. te maken heeft met de timing. Zij beschikt nog niet over de stukken van de RUD; dat heeft te maken met de cyclus van de RUD. Zij kan daardoor haar toezegging op de Termijnagenda niet gestand doen op grond waarvan zij voorstelt de Begroting/Rekening RUD en de Kadernota 2019 integraal te bespreken in januari. Om recht te doen aan de splitsing, die D66 aangeeft, vindt zij het een goede suggestie om de onderwerpen afzonderlijk te agenderen.

Aldus wordt besloten.

Biomassacentrale

Gedeputeerde Pennarts memoreert de vragen van de PVV over de herkomst van het aangeleverde materiaal voor de biomassacentrale van Eneco op Lage Weide en hoe de terrein beherende organisaties omgaan met hun materialen.

Er heeft contact plaatsgevonden met Eneco. Eneco gaat behoedzaam om met informatie over de aanleverende partijen. De provincie heeft wel de verzekering gekregen dat 100% van de biomassa, die wordt verwerkt in de op Lage Weide te bouwen centrale van Eneco, afkomstig is uit Nederland.

Er is eveneens informatie gegeven over de splitsing van het materiaal; 90% van de biomassa komt uit de provincie Utrecht of aangrenzende provincies en 10% uit andere provincie; 80% van de massa bestaat uit hout threats (reststroom afkomstig van groenverwerking en compostering). Spreekster verwijst hierbij naar de bruine biobakken; 20% bestaat uit hout chips (verwerkt snoeihout afkomstig uit bossen en plantsoenen). Dat verwijst naar het materiaal dat afkomstig is van bospercelen van o.a. terrein beherende organisaties. De vraag, hoe de terreinbeherende organisaties (Natuurmonumenten Utrecht, het Utrechts Landschap en Staatsbosbeheer) omgaan met hun bospercelen en het aandeel snoeihout daarin, staat uit. De Staten zullen schriftelijk worden geïnformeerd over het antwoord.

De heer Dercksen informeert of de mededelingen met betrekking tot Eneco schriftelijk tegemoet kunnen worden gezien.

Gedeputeerde Pennarts zegt dit toe.

De heer Dercksen heeft geen informatie kunnen vinden over de Utrechtse terrein beherende organisaties, maar wel over Staatsbosbeheer. Die heeft voor € 27,5 mln. per jaar hout verkocht o.a. voor biomassa. De PVV zag onlangs eveneens allerlei alarmerende berichten over elders waar massaal wordt gedund. Op grond daarvan handhaaft de PVV de vraag voor ten aanzien van de Utrechtse terrein beherende organisaties.

De voorzitter rondt de bespreking over de Termijnagenda af.

1.7 Statenvoorstel Duisenberg

De voorzitter memoreert dat op 31 oktober 2016 motie 77 is aangenomen waarin gevraagd werd te experimenteren met de methode Duisenberg. De werkgroep Duisenberg, gevormd uit de subcommissie voor de Jaarrekening, heeft een aantal aanbevelingen gedaan op basis waarvan een Statenvoorstel is opgesteld.

De heer Groothuizen geeft aan dat D66 op zich blij is dat dit gebeurt. Als het aan D66 ligt is het een initiatief van de heer Duisenberg en Van Meenen. Nu de heer Duisenberg uit de Kamer is verdwenen, kan D66 zich voorstellen dat dit de methode Van Meenen wordt genoemd. Om het niet te ingewikkeld te maken zal D66 hieraan echter niet tot aan het einde hechten.

Spreeker plaatst vervolgens namens D66 de volgende vragen bij de aanbevelingen.

Aanbeveling 1, een leesbaar en bruikbaar instrument. Dat zijn in de visie van D66 niet perse criteria die in elkaars verlengde liggen. De huidige Begroting is in de beleving van D66 een goed leesbaar stuk, maar de leesbaarheid is wellicht niet het grootste issue; de bruikbaarheid is belangrijker. Op grond daarvan is de vaag tot welk detailniveau wordt voorgestaan zaken te regelen. Dat komt hierin nu niet nadrukkelijk aan de orde, maar is wel een element waarop in de discussies de komende maanden dieper moet worden ingegaan.

Aanbeveling 2, verzoek aan GS om de Jaarrekening een op een te laten aansluiten. Daar kan D66 zich zondermeer in vinden. Er zou kunnen worden gezegd dat dit iets is, dat er altijd al geweest had kunnen zijn. Nu dat niet geheel het geval is, moedigt D66 aan dat dit zo snel mogelijk zijn beslag gaat krijgen.

Aanbeveling 3, vervang de subcommissie voor de Jaarrekening voor een eigenstandig auditcommissie. D66 pleit ervoor nog even te wachten met het opheffen van de subcommissie. Het karakter van de auditcommissie is in de visie van D66 toch wat anders; die lijkt aanmerkelijk breder en politieker te zijn. Een aantal van de genoemde 6 opdrachten zijn zaken die nu ook al in de tamelijk technische, apolitieke

subcommissie gebeuren.

Met betrekking tot opdracht 5, te signaleren en waar nodig te adviseren om te komen tot bijsturing van niet-financiële zaken die een risico voor de provincie vormen (risicomanagement), is de vraag hoe groot dat wordt gelezen. D66 is er voorstander van enige begrenzing in de besluitvorming aan te brengen, omdat de auditcommissie anders over nagenoeg alles gaat.

De huidige subcommissie heeft een tamelijk klein, technisch karakter. Voorgesteld wordt over te gaan tot een auditcommissie met een ander soort karakter. Geïnformeerd wordt hoe de werkgroep Duisenberg aankijkt tegen de wijze waarop dat precies zijn beslag moet krijgen.

De heer Kocken pleit ervoor de werkgroep consequent Duisenberg/Van Meenen te noemen; het gaat echter niet zozeer om de naam maar om de methodiek. De methodiek staat voor de Staten in de gelegenheid te stellen hun controleren functie beter te vervullen. Dat komt ook uit de eerste pilot naar voren.

De aanbevelingen die worden gedaan zijn voor de VVD herkenbaar. De VVD hecht eraan de werkgroep te bedanken voor de tijd die erin is gestoken; het is een behoorlijke klus geweest. Waar het gaat om de aanbeveling over de auditcommissie, merkt de VVD dit nadrukkelijk aan als doorontwikkeling van de subcommissie voor de Jaarrekening. De VVD is van mening dat de auditcommissie, evenals de subcommissie voor de Jaarrekening, geen partij politieke functie moet hebben; de auditcommissie moet in principe breed dienstbaar zijn voor de gehele Staten. Het oppakken van de werkwijze moet deels door de Staten worden gedaan, maar de VVD kan zich daarbij voorstellen dat zij worden ondersteund door de griffie. Geïnformeerd wordt of die ondersteuning uitbreiding behoeft.

De heer Van Muilekom bedankt de werkgroep die een pilot heeft gedraaid om te kijken wat het oplevert en spreekt zijn waardering uit voor de bijeenkomst waarin de resultaten zijn gedeeld met de overige Statenleden. Dat heeft tot goede conclusies geleid. Er is sprake van een helder advies.

De PvdA acht van belang, dat de Staten goed in hun kaderstellende- en controlerende rol worden gezet en daarbij de beschikking hebben over het goede instrumentarium.

Het heeft de PvdA altijd verbaasd, dat niet alle partijen vertegenwoordigd zijn in de subcommissie voor de Jaarrekening. In die zin wordt de aanbeveling om tot een eigenstandige auditcommissie te komen ondersteund. Wel sluit de PvdA zich aan bij het pleidooi van D66 om de subcommissie voor de Jaarrekening niet direct op te heffen.

Uit de beleidsaudit Mobiliteit, die gaat lopen, komen wellicht nog suggesties die kunnen worden meegenomen.

Voor het overige kan de PvdA zich goed vinden in de aanbevelingen.

De heer Schaddelee sluit zich aan bij de waarderende woorden voor het werk dat door de werkgroep is verzet.

De ChristenUnie sluit zich aan bij de vraag van de VVD over de ambtelijke ondersteuning vanuit de griffie. De ChristenUnie kan zich voorstellen dat hierover met de griffier in gesprek wordt gegaan hoe dat kan worden georganiseerd.

De heer Ijssennagger geeft aan dat het de PVV logisch en goed lijkt dat PS worden betrokken bij de doorontwikkeling van de begrotingsopzet. Daarvoor kan de commissie, welke naam deze ook krijgt, goed voor worden gebruikt.

De PVV acht het eveneens een goede aanbeveling om de Jaarrekening te laten aansluiten bij de opbouw van de tekst van de Begroting; dat had feitelijk allang moeten.

Met betrekking tot aanbeveling drie merkt spreker op, dat de PVV er geen voorstander van is de

subcommissie voor de Jaarrekening voort te laten bestaan naast de eigenstandige auditcommissie. De PVV ziet het meer als een naamswijziging.

Punt 1, namens PS het overleg met de accountant voeren, wordt al gedaan en is de hoofdtaak van de subcommissie voor de Jaarrekening/auditcommissie.

Daaruit volgt punt 2, te adviseren aan PS over de controle-opdracht aan de accountant en eventuele bijzondere aandachtspunten namens PS daarin. In dat kader sluit de PVV zich aan bij de opmerking van de PvdA, dat het vreemd is dat niet alle partijen in de commissie vertegenwoordigd zijn.

Anderzijds kunnen die partijen, indien zij aandachtspunten meegenomen willen zien, altijd contact opnemen met auditcommissie.

De punten 3 t/m 5 acht de PVV logisch en worden ondersteund.

Van punt 6, de methode Duisenberg een vervolg te geven waarbij verschillende onderdelen van de Begroting/Jaarrekening worden vergeleken, is de PVV geen voorstander. De PVV is enigszins geschrokken van de hoeveelheid tijd die de werkgroep Duisenberg de leden heeft gekost.

Gesuggereerd wordt, dat alle partijen daaraan een deel moeten bijdragen; de PVV is niet bereid daar zoveel uren in te steken. Eigenlijk wordt het lezen aan andere partijen overgelaten. Daarbij wordt weliswaar aangegeven dat dit neutraal moet gebeuren, maar de PVV hecht eraan zelf haar aandachtspunten uit de Jaarrekening te halen. De PVV staat vanaf het begin sceptisch tegenover de methode Duisenberg; dat standpunt handhaaft de PVV bij het zien van het voorliggende resultaat.

De heer Westerlaken deelt mede dat het CDA zich volledig kan vinden in de aanbevelingen, omdat daarom bij de laatste bespreking van de Begroting zelf is gevraagd.

Het CDA sluit zich aan bij de opmerking van de VVD, dat het vooral een technische commissie moet worden. Het CDA is het voorts eens met de opmerking van de PVV, dat de politieke discussie gevoerd moet blijven worden; in de visie van het CDA zal dit in de Vakcommissies moeten plaatsvinden.

Het is een mooi rapport geworden, waaraan veel tijd is besteed. Het CDA spreekt daarvoor waardering uit. In korte tijd is een helder inzicht gekregen in hoe met deze methode een beleidsaudit kan worden gedaan.

Het CDA is van mening dat de uitkomsten niet alleen moeten worden gebruikt voor de doorontwikkeling van de subcommissie voor de Jaarrekening, maar ook moeten worden betrokken bij de beleidsaudit Mobiliteit die binnenkort zal worden uitgevoerd.

De heer Bekkers memoreert dat GroenLinks tegen de ingediende motie heeft gestemd om de reden die al door de PVV is verwoord nl. dat kijken naar beleid nooit neutraal kan.

GroenLinks heeft waardering voor het consciëntieuze werk door de werkgroep Duisenberg. Er is hard aan gewerkt en het ziet er netjes uit, maar het resultaat overtuigt GroenLinks van haar eerder ingenomen standpunt. Dit voegt wat GroenLinks betreft niks toe. GroenLinks gelooft niet in beleidsneutraliteit.

De auditcommissie doet feitelijk werk, dat door GS moet worden gedaan. Het lijkt GroenLinks beter af en toe een beleidsaudit in te zetten.

De noodzaak om een auditcommissie in te stellen met deze opdracht begrijpt GroenLinks niet. De opdracht is, zoals D66 al aangaf, erg breed geformuleerd. Datgene, dat methode Duisenberg wordt genoemd, ziet GroenLinks meer als heel voor de hand liggende vragen. GroenLinks pleit er dan ook voor de pretentieuze methode Duisenberg/Van Meenen weg te laten. Als hieraan een naam moet worden gegeven kan eventueel worden gedacht aan de werkgroep Germs.

Op grond van het vorenstaande ziet GroenLinks er niet veel heil in om hierin tijd te investeren.

De heer Van Leeuwen spreekt een woord van dank uit voor het verzette werk.

De SGP zou zich echter enigszins schamen om dit stuk buiten het provinciehuis te laten lezen

vanwege de vraag of de Staten dit dan niet al doen. Desondanks doen de Staten dit en is het ook goed dat zij dit doen. De SGP kan zich dan ook vinden in de aanbevelingen.

De SGP sluit zich aan bij de vraag van D66 tot welk detailniveau wordt afgedaald. De SGP staat op het standpunt, dat hierin voorzichtigheid moet worden betracht. De SGP pleit ervoor op hoofdlijnen te blijven besturen, waarbij het mogelijk moet zijn om achteraf vragen te stellen.

Wat de SGP betreft is het een apolitieke commissie op grond waarvan daarin niet alle partijen vertegenwoordigd behoeven te zijn. De commissie mag wat de SGP betreft bestaan uit mensen die over die deskundigheid beschikken. De SGP heeft daar zoveel vertrouwen in, dat zij daarmee kan leven.

De heer Bekkers merkt op dat de Statenleden zijn gekozen als volksvertegenwoordiging en niet op basis van deskundigheid. Er is een ambtelijke organisatie, die in principe wel op grond van deskundigheid wordt aangesteld. Op grond daarvan is GroenLinks van mening dat dergelijke analyses in handen van objectieve deskundigen moeten liggen en voor zover politiek gekleurd bij de Staten. De heer Van Leeuwen deelt die mening. Wat de SGP betreft is het en – en. De Staten moeten vooral niet het werk van GS gaan doen. De werkgroep Duisenberg heeft veel tijd gestopt in werk dat feitelijk bij GS hoort.

Mevrouw Arissen memoreert dat ook de PvdD tegen de motie heeft gestemd, omdat het in haar visie niet toevoegt en veel tijd kost. De PvdD spreekt waardering uit voor het feit dat Statenleden bereid zijn geweest om hieraan zoveel tijd te besteden, maar de vraag is wat het heeft opgeleverd.

De aanbevelingen zijn erg breed geformuleerd.

Met betrekking tot de 6 punten onder aanbeveling 3 is de vraag of dat niet ooit al een keer is bedacht.

In Overijssel is eveneens sprake geweest van een werkgroep Duisenberg. Die liet zien dat de huidige indicatoren niet aansluiten bij het beoogde doel. Ter illustratie: het doel is bv. meer biodiversiteit en de indicator is dan het aantal ha Natura 2000. Dit sterkte de PvdD in de stelling, dat er een nieuwe meting en monitor biodiversiteit nodig is. Dat lijkt ook de conclusie van de werkgroep Duisenberg in Utrecht. Zij citeert in deze het volgende uit het rapport (blz. 6): "De leden van de werkgroep menen dat de mijlpalen en indicatoren, die in de Begroting zijn genoemd, weinig informatie opleveren in het kader van de verantwoording over de besteding van middelen. Mits goed gekozen kunnen mijlpalen voor indicatoren wel informatie geven over de beleidsvoortgang of realisatie. In de Begroting/Jaarrekening worden wel concrete indicatoren en doelen genoemd, maar zeer spaarzaam en op het oog niet geconcentreerd rond de belangrijke beleidsonderwerpen. Daarbij komt dat uit de Jaarrekening soms blijkt, dat gestelde indicatoren geheel onhaalbaar waren. (blz. 7)". Onhaalbaar is tot daaraan toe, maar een indicator moet wel meten wat de Staten willen weten omdat de Staten anders hun controlerende rol niet goed kunnen uitvoeren.

In de aanbevelingen mist de PvdD, dat de indicatoren beter zouden moeten aansluiten bij de inhoudelijke beleidsdoelen. Geïnformeerd wordt waarom dit niet in de aanbevelingen is opgenomen, omdat dit de PvdD juist wel van belang lijkt. Een voorbeeld: Indicatoren in de begroting 2018 bij Landelijk Gebied zeggen niets over de doelstelling behouden en versterken van natuur en landschap dus de biodiversiteit. Geen van de indicatoren (blz. 28) gaan over de kwaliteit van de natuur. Wel wordt aangekondigd dat in 2018 het supplement monitoring en bijsturing wordt opgeleverd, hetgeen de PvdD verheugt. Wat de PvdD betreft zou het echter logischer zijn als hier ook standaard over wordt gerapporteerd in de P&C-cyclus. Geïnformeerd wordt hoe de werkgroep hier tegenover staat.

De heer Germes, trekker van de werkgroep Duisenberg, zet uiteen dat op een prettige manier in de werkgroep is samengewerkt. Iedereen heeft een eigen lijn laten blijken in deze opdracht. Vandaar dat de werkgroep in de pilotfase een aantal keren bij elkaar is geweest, hetgeen behoorlijk wat tijd

heeft gekost; de leden van de werkgroep hadden dit er echter graag voor over. Het komen tot inzicht hoe de Begroting en Jaarrekening nu in elkaar zitten was leerzaam en heeft meerwaarde opgeleverd. Er wordt niet voorgestaan twee commissies naast elkaar te laten voortbestaan.

De werkgroep heeft het afgelopen half jaar middels de behandeling van de Begroting, Kadernota en Jaarrekening gemerkt dat de Staten de P&C-cyclus scherper willen hebben. Dat is het element dat de werkgroep wil zien in een auditcommissie die de documenten beoordeelt, neutraal en over de partijgrenzen heen kijkend.

De basistaken, het overleg met de accountant en aanbevelingen doen over de Jaarrekening, blijven gehandhaafd. Voorgestaan wordt de Staten wat breder van advies te voorzien rond risico's, de voortgang van de P&C-cyclus. De werkgroep heeft bij de Statenleden in de breedte gevoeld, dat er behoefte is aan meer periodieke informatie rond de financiële gang van zaken en de risico's die worden gelopen. Financiën heeft inmiddels in het overleg met de subcommissie voor de Jaarrekening aangegeven dat er kwartaalafsluitingen zijn en dat er dus periodieker inhoudelijk met de Staten kan worden overlegd over de voortgang. De auditcommissie kan daardoor de trends bewaken en de Staten eerder informeren.

Het risicomanagement kan zowel breed als eng worden opgevat. Op dit moment wordt bij de Jaarrekening een inschatting van de risico's verstrekt aan de hand van bedragen en percentages. Daar zouden de Staten wat dichterbij kunnen gaan zitten.

Bekeken is of de methodiek een verbetering van de controlerende rol van de Staten oplevert. De Begroting en Jaarrekening zijn doorgespit. Daar kwam uit, dat een aantal zaken niet op elkaar aansluit. Bij de Begroting 2018 is enige verbetering zichtbaar in de vorm van doelenbomen, maar de lengte en concreetheid van teksten kan beter. Indien de BBV wordt gevolgd, dan moet in de Jaarrekening feitelijk worden gerapporteerd conform de Begroting. Als de Begroting verhalend is, wordt de Jaarrekening eveneens een verhalende vorm; de werkgroep is daarvan geen voorstander. De werkgroep is vanuit de griffie uitstekend ondersteund (uitzoekwerk en opbouw van het rapport) door de tijdelijke adjunct-griffier mevrouw Selman; in de advisering heeft mevrouw Engelsman, dat vervolgens voortreffelijk opgepakt. De werkgroep heeft ervaren dat de inhoudelijke- en advieskennis binnen de griffie voor een auditcommissie en een beleidsaudit heel zinvol zouden kunnen zijn. Het is niet aan de werkgroep om dat in te richten. Capaciteit kost geld en de vraag is waar dat vandaan moet komen. Die ambtelijke ondersteuning zou wat spreker betreft als aanbeveling kunnen worden toegevoegd.

De doelstelling van de gesprekken van de subcommissie voor de Jaarrekening zijn serieus; er worden stevige gesprekken gevoerd zowel met Financiën, de gedeputeerde Financiën als de accountant. Het is bekend dat de PVV de gehanteerde methodiek niet nodig heeft, hetgeen wordt gerespecteerd. De werkgroep ziet een toegevoegde waarde als de Staten periodiek over de P&C-cyclus worden geïnformeerd dan alleen bij de Jaarrekening.

GroenLinks is tegen de methodiek en ziet meer in de beleidsaudit Mobiliteit die nu is opgestart. Ook spreker is benieuwd wat daaruit komt.

Er is een kanttekening geplaatst bij de breedte van de auditcommissie. Die is zodanig dat deze commissie dichterbij de voortgang zit van de Bedrijfsvoering, de Financiën en de risico's. De werkgroep Duisenberg zou daarmee in een breder verband aan de gang willen gaan.

In reactie op het betoog van de SGP merkt spreker op dat het niet zo is dat alles al dusdanig in control is zoals het zou moeten. Voorgestaan wordt dat te verbeteren en in dat kader heeft o.m. SGP-lid Van Ojen waardevolle suggesties gedaan.

Spreker kan zich voorstellen dat vanuit het perspectief van de PvdD de verkoop van een natuurgebied niet zo interessant is als een aantal kenmerken op het gebied van biodiversiteit. Hij nodigt de PvdD van harte bij de subcommissie voor de Jaarrekening dan wel auditcommissie uit om het gesprek aan te gaan over de zaken die de PvdD belangrijk vindt.

De heer Groothuizen gelooft de heer Germs graag als hij zegt dat het smal en klein is bedoeld maar de letterlijke tekst van aanbeveling 3.4 en 3.5 laat strikt genomen alles toe. D66 pleit ervoor meer scherp te worden in die formulering aan te brengen, zodat dit aansluit bij de bedoeling van de werkgroep. Het is niet de bedoeling van D66 om twee commissies naast elkaar te laten bestaan. D66 kan zich voorstellen, dat een jaar wordt geoefend met de auditcommissie en als aan het eind van het jaar blijkt dat het goed bevalt tot opheffing van de subcommissie wordt overgegaan; in het oefenjaar behoeft de subcommissie voor de Jaarrekening niet te worden gebruikt.

Mevrouw Arissen wijst erop dat de werkgroep in haar rapport zelf concludeert, dat de indicatoren beter zouden moeten aansluiten bij inhoudelijke beleidsdoelen. Het rapport staat vol met voorbeelden, waarvan spreekster biodiversiteit als een daarvan noemde. Op grond van het vorenstaande kan de PvdD zich voorstellen, dat dit al als aanbeveling wordt opgenomen. De vraag is waarom dat niet is gebeurd.

De heer Germs antwoordt dat in het verleden sprake was van heel veel indicatoren. In een vorige Statenperiode is dat aantal drastisch teruggebracht, omdat veel indicatoren nauwelijks een relatie hadden met beleid. Spreker onderschrijft, dat de indicatoren meer concreet zouden moeten aansluiten bij de beleidsdoelen. Dat zou als opdracht kunnen worden toegevoegd bij aanbeveling 3. Spreker is er voorstander van dat gebruik wordt gemaakt van zaken die in de Staten leven en die belangrijk worden gevonden om in indicatoren uit te drukken.

De werkgroep durft het wel aan om de subcommissie voor de Jaarrekening om te vormen. De taken van de huidige subcommissie staan in de opdrachten van de auditcommissie. De auditcommissie zal, evenals thans het geval is door de subcommissie, scherp bovenop de processen van de accountant blijven zitten. Zoals gezegd heeft de werkgroep geproefd, dat de Staten behoefte hebben aan meer aansluiting bij de P&C-cyclus en de informatie die beschikbaar is. Zowel Financiën als de gedeputeerde Financiën hebben in het gesprek over het rapport aangegeven, dat die informatie periodiek beschikbaar is. De werkgroep pleit ervoor dat de Staten die informatie benutten en daarmee hun voordeel doen, zodat zij tijdig op de hoogte zijn hoe de zaken ervoor staan. Vervolgens kan iedere partij vanuit de eigen optiek daaruit conclusies trekken; het staat een ieder eveneens vrij daarmee niets te doen.

Desgevraagd door de voorzitter antwoordt spreker dat de Staten een aangepaste versie van het Statenvoorstel tegemoet kunnen zien op basis van het besprokene in deze commissie; de aanpassingen zullen echter niet betrekking hebben op de hoofdlijn.

De voorzitter bedankt de heer Germs voor zijn toelichting. Zij rondt de discussie vervolgens af met de conclusie dat de commissie ermee instemt dat het (aangepaste) voorstel wordt doorgeleid naar de Staten met de titel klein debat.

2. BESTUUR EN CULTUUR

2.1 Statenvoorstel Nota Verbonden Partijen

De voorzitter memoreert dat de vigerende in 2009 vastgestelde nota op grond van een aantal ontwikkelingen dat zich heeft voorgedaan niet meer voldoet.

De heer Hoefnagels merkt op dat het D66, op grond van het feit dat dit onderwerp al een paar jaar op de Termijnagenda staat en de uitkomsten van het onderzoek door de Randstedelijke Rekenkamer, verrast dat nu opeens een Statenvoorstel voorligt zonder dat de Staten in de totstandkoming van de nota zijn meegenomen. Een aantal zaken uit het Rekenkameronderzoek leest D66 zeker terug in het voorliggende stuk, maar van een aantal is niet duidelijk of dat is meegenomen (w.o. de afgesproken

evaluatie van de deelname aan de bestaande verbonden partijen, inventarisatie informatiebehoefte Staten).

Geïnformeerd wordt of de behandeling nu in BEM moet worden gezien als het meenemen van de Staten.

De heer Kocken sluit zich aan bij de opmerking van D66 dat een tussenstap wordt gemist.

Spreker memoreert dat bij de behandeling van de Kadernota ter zake van dit onderwerp een tweetal toezeggingen is gedaan dat de VVD niet direct terug ziet in het voorliggende voorstel.

Inhoudelijk dient een duidelijk onderscheid te worden gemaakt tussen de opdrachtgevers- en eigenaarsrol. Vanuit die optiek wordt ook gekeken naar de rol van de Staten. Aan de voorkant, bij de beleidsvorming, wordt sterk gestuurd maar als het gaat om de controle van de resultaten ziet de VVD PS minder terug. Daarin kan in de visie van de VVD nog een slag worden gemaakt.

Overigens kan de VVD zich voorstellen dat het College nogmaals goed kijkt naar de invulling van haar verschillende rollen in eigenaar- en opdrachtgeverschap, zodat er consistentie ontstaat richting de verschillende partners en een ieder van elkaar weet hoe men elkaar daarin kan aanvullen of soms binnen GS het gesprek met elkaar moet worden aangegaan.

Dat verschil is niet alleen iets voor GS en PS maar ook voor de organisaties zelf, waarmee spreker komt op de punten die bij de Kadernota naar voren zijn gebracht. Veel door de provincie gesubsidieerde organisaties hebben een idealistische doelstelling; dat is de vrijheid van verenigingen en vergaderingen in dit land. Op het moment dat de provincie als overheid subsidieert, gebeurt dat echter op basis van de eigen beleidsdoelstellingen. Als een organisatie daarin uitvoerend is, zal zij dat richting inwoners/bedrijven neutraal en loyaal moeten doen omdat zij op dat moment in de plaats van die overheid treedt. Dat kan op gespannen voet staan met de idealistische grondslag en de opvattingen over andere delen van het provinciaal beleid. De VVD pleit ervoor die spanningen te verkennen en met elkaar van gedachten te wisselen over hoe daarmee moet worden omgegaan, maar dit tevens met de organisatie zelf te bespreken.

De heer Hoefnagels ziet het verband met gesubsidieerde partijen niet, omdat die niet tot de verbonden partijen behoren. Verzocht wordt om een nadere toelichting.

De heer Kocken licht toe dat de gesubsidieerde organisaties bij de bespreking van de Kadernota wel zijn gelinkt aan dit onderwerp. De relatie is de vraag hoe wordt omgegaan met de partners waarmee de provincie samenwerkt om haar beleidsdoelstellingen te realiseren. Als GS nu duidelijk uitspreken dat de vraag rondom de gesubsidieerde organisaties niet bij de nota verbonden partijen moet worden betrokken maar op een andere manier zal worden opgepakt, kan de VVD zich daarin vinden. Het tweede punt dat bij de behandeling van de Kadernota is besproken, is het zitting nemen in Raden van Toezicht. In de Kadernota staat nadrukkelijk dat een lidmaatschap van een Raad van Commissarissen niet verenigbaar is met de functie van provinciebestuurder; Raden van Toezicht worden in dit kader niet genoemd, terwijl er wel in algemene zin wordt gesproken over privaatrechtelijke organisaties (vereniging en BV). Ten aanzien van dit punt geldt eveneens dat, indien GS toezeggen dat dit punt op een andere manier wordt opgepakt, de VVD zich hierin kan vinden.

De heer Essousi zet uiteen, dat de PvdA het stuk op zich helder vindt. Alle verbeterpunten, die voortkomen uit het onderzoek van de Rekenkamer, staan erin. Een aantal van die punten laat ruimte om een keuze te maken. Zo ook als het gaat om de scheiding van de opdrachtgevers- en eigenaarsrol waaraan de VVD al refereerde.

Er is een bewuste keuze gemaakt om in de bestuurlijke vertegenwoordiging de opdrachtgevers- en eigenaarsrol niet hoofdelijk te scheiden d.w.z. dat de afgevaardigde bestuurder zowel de belangen van opdrachtgever als eigenaar behartigt. De aanbeveling van de Rekenkamer biedt de ruimte voor deze afweging. De PvdA kan zich echter voorstellen dat het transparanter en helderder is om die rollen bestuurlijk te scheiden. Geïnformeerd wordt waarom daarvoor niet is gekozen.

Op blz. 14 bij de eigenaarsrol staat, dat het bij grote risico's en belangen van belang is om de rollen van opdrachtgever en eigenaar ambtelijk te scheiden. Geïnformeerd wordt waarom het bij grote risico's niet eveneens van belang is om die rollen bestuurlijk te scheiden.

Mevrouw De Haan merkt op dat in de Begroting 2018 een vooruitblik staat op de nota verbonden partijen. De ChristenUnie is van mening dat de voorliggende nota, die op zich erg dun wordt geacht en waarin de Staten niet zijn meegenomen, niet aan de in de Begroting genoemde doelstelling voldoet. In de Begroting staat dat er ook gekeken zal worden naar de differentiatie van het handelingsrepertoire op basis van aard en risicoprofiel van de verbonden partijen. De ChristenUnie ziet daarvan in de voorliggende nota te weinig een uitwerking.

Voorts zal worden gekeken naar de versterking van de kaderstellende- en controlerende rol van PS. Daarop wordt weliswaar ingegaan in de voorliggende nota, maar vastgesteld wordt dat die rol juist enigszins wordt ingeperkt. Verzocht wordt om een nadere toelichting.

Mevrouw Boelhouwer deelt mede dat GroenLinks zich aansluit bij de vragen van de PvdA. Spreekster vestigt vervolgens de aandacht op de delegatie van de zienswijzeprocedure. GroenLinks begrijpt niet waarom dit nu perse de bestuurlijke drukte zou verlagen en vraagt zich af of er andere achterliggende argumenten zijn om de zienswijzeprocedure naar GS te mandateren.

Gedeputeerde Pennarts zet uiteen dat het Rekenkameronderzoek een van de aanknopingspunten is voor het voorliggende stuk. Dit staat niet als zodanig in de oplegnotitie; daarin staan m.n. de highlights genoemd w.o. de zienswijzeprocedure als grootste wijziging in de nota verbonden partijen. Ten aanzien van de vraag of de Staten nu goed zijn meegenomen bij het inventariseren van de informatiebehoefte licht spreekster toe dat het thans voorliggende stuk het voorstel is, waarover zij graag van de Staten verneemt wat zij daarvan vinden. Er is niet voor gekozen om vooraf een bijeenkomst te organiseren. Dat gebeurt veelal op beleid dat op iets meer betrokkenheid van de Staten kan rekenen dan de formele sturing van de provincie in relatie tot verbonden partijen. De thans aan de Staten voorgestelde aanpak is opgesteld op basis van stukken, constatering en aanbevelingen.

De heer Hoefnagels verwijst naar de eerste Statenbrief waarin staat dat een aantal zaken in dialoog met PS zal worden verkend (o.a. de informatiebehoefte, de versterking van de kaderstellende- en controlerende rol). Op grond van het vorenstaande begrijpt D66 niet dat er nu ineens een voorstel ligt.

Gedeputeerde Pennarts licht toe dat in het kader van het Rekenkameronderzoek is gekeken naar de wensen van PS ter zake van de verbonden partijen. De aanbevelingen uit dat onderzoek hebben geresulteerd in het voorliggende voorstel. Dat ligt nu ter bespreking in de commissie voor en straks ter besluitvorming in de Staten. De Staten hebben derhalve nog alle gelegenheid om daarover hun licht te laten schijnen en de opmerkingen, die worden gemaakt, zullen serieus worden meegewogen. Er had voor gekozen kunnen worden om hierover met de Staten te spreken in een voorbereidende bijeenkomst. De vraag is of dit onderwerp zich daarvoor leent met de ruimten die er zijn in de aansturing van verbonden partijen en of de Staten dat spoor niet meer wil bewandelen met wat meer beleidsrijke onderwerpen. Dat is de keuze/afweging die is gemaakt.

Spreekster bevestigt dat in de oplegbrief niet naar het Rekenkamerrapport wordt verwezen maar de aanbevelingen zijn, zoals eerder gezegd, in de nota meegenomen.

Binnen de provincie Utrecht is de opdrachtgevers- en eigenaarsrol altijd in één persoon verenigd geweest. GS onderkennen dat dit soms frictie geeft, omdat opdrachtgever en eigenaar verschillende belangen kunnen nastreven. Dat wordt ondervangen omdat de belangen van die rollen vanuit verschillende afdelingen binnen de provinciale organisatie worden behartigd.

Er zijn provincies die in deze een andere afweging hebben gemaakt. Daarover is in GS gesproken.

Geconcludeerd is dat GS en PS in een volgende bestuursperiode zouden kunnen overwegen daarover een ander besluit te nemen.

In de praktijk ervaart spreekster persoonlijk dat de werkwijze binnen deze provincie soms voordelen heeft bv. als een ingewikkelde zaak snelle besluitvorming vereist. De kwestie heeft derhalve twee kanten. Daarbij komt dat ook de bezetting en beschikbaarheid van bestuurders een rol speelt op grond waarvan een dergelijk besluit soms ook uit pragmatisme wordt genomen.

In het voorliggende stuk wordt ingegaan op de controlerende rol van PS. PS zijn niet meer vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur van de nieuwe regelingen. Als het om oude regelingen gaat (m.n. Recreatieschappen) heeft een afvaardiging van PS nog zitting in het Algemeen Bestuur; naast de AB-stukken die zij ontvangen, moeten zij in hun eigen informatiebehoefte voorzien. Haar ervaring is dat de desbetreffende PS-leden die rol actief vervullen, goed zijn aangesloten, de bijeenkomsten bijwonen. Zij heeft hier waardering voor, omdat dit helpt in het bespreken van onderwerpen in de Staten.

Daarnaast hebben GS de verantwoordelijkheid om PS te informeren over wat er zich afspeelt in de gemeenschappelijke regelingen. Getracht wordt dat zo actief mogelijk te doen.

In het voorliggende stuk wordt wel voorgesteld om de manier waarop PS worden geïnformeerd via de P&C-cyclus iets te wijzigen. Daarover zullen de Staten een uitspraak moeten doen.

Van de provincie subsidie ontvangende organisaties zijn feitelijk geen verbonden partijen, maar wel partijen die belangrijk zijn omdat ze provinciaal beleid uitvoeren.

Zij kan zich voorstellen dat in de Staten een discussie wordt gevoerd over de vraag of een organisatie, die provinciaal beleid uitvoert, neutraal moet zijn.

De heer Kocken licht toe dat het de VVD m.n. gaat om de discussie die GS en PS met elkaar te voeren hebben over de vraag of er in andere rollen terecht wordt gekomen als de subsidie wordt verzakelijkt en of dit dan iets betekent voor de rol van een subsidie ontvangende organisatie. Bij de behandeling van de Kadernota is aangegeven, dat die discussie bij de nota gebonden partijen zou worden gevoerd. Indien dit wordt toegezegd, mag die discussie wat de VVD betreft ook op een ander moment worden gevoerd.

Mevrouw Boelhouwer informeert of de VVD doelt op de gevoerde discussie over instellingen die daadwerkelijk taken voor de provincie uitvoeren (o.a. Kunst Centraal, Landschap Erfgoed Utrecht).

De heer Kocken antwoordt te spreken over subsidie ontvangende organisaties, die provinciaal beleid uitvoeren, maar een opvatting hebben over dat beleid of beleid op andere onderdelen dan waarvoor zij subsidie krijgen. De VVD is van mening dat hierover een keer in algemene zin een discussie moet worden gevoerd, omdat het ook ten koste kan gaan van wat een ideële organisatie zelf wil gaan neerzetten.

Mevrouw Boelhouwer is van mening dat die discussie niet te vermengen valt met de verbonden partijen. Overigens gaat de voorkeur van GroenLinks ernaar uit om niet te spreken over gesubsidieerde instellingen maar over instellingen waarin de provincie investeert omdat zij taken voor de provincie uitvoeren.

De heer Kocken geeft aan bewust te hebben gesproken over samenwerken in plaats van gebruiken, omdat in die netwerkorganisatie/samenleving veel meer sprake is van een gelijkwaardige positie. Daardoor kunnen echter ook verschillende rollen door elkaar heen gaan lopen. Dat maakt het er voor buitenstaanders (inwoners/maatschappelijke organisaties/ondernemers) veelal niet altijd duidelijker op. Omdat een transparant bestuur wordt voorgestaan en de VVD er voorstander van is organisaties de ruimte te geven om zich uit te spreken zonder dat dit botst, wordt ervoor gepleit hierover een keer van gedachten te wisselen.

Terecht wordt de vraag gesteld of dit dat in het kader van de nota verbonden partijen moet worden besproken. De vraag van de VVD is waar dit onderwerp is gebleven, omdat bij de behandeling van de Kadernota is toegezegd dat hierop bij de nota verbonden partijen zou worden teruggekomen. Zoals gezegd kan de VVD er zich goed in vinden als nu een moment wordt geduïd waarop die discussie met elkaar wordt gevoerd, dan behoeft het niet verder in het kader van de nota verbonden partijen te worden besproken.

Gedeputeerde Pennarts zet uiteen dat de nota verbonden partijen betrekking heeft op de partijen zoals omschreven in de bijlage.

Het is haar bekend dat daarnaast de behoefte bestaat om een discussie te voeren over hoe de provincie omgaat met de subsidie ontvangende instellingen in de brede zin des woord (van de EBU tot de FBE en alles wat er tussen zit). Daarvoor zal derhalve een ander moment moeten worden gevonden. Mogelijk kan het worden meegenomen bij het onderzoek dat onder verantwoordelijkheid van gedeputeerde Verbeek-Nijhof plaatsvindt over hoe met instellingen moet worden omgegaan ten aanzien van indexeringen.

Het zitting nemen in Raden van Toezicht is eerder onderwerp van discussie geweest. Daarbij kan de vraag worden gesteld of de provincie die vorm nog wil. Het betreffen belangrijke organisaties waarmee de provincie op enigerlei wijze een financiële- en/of inhoudelijke relatie heeft. Ook dat is een onderwerp dat wellicht bij een nieuwe bestuursperiode expliciet zou moeten worden besproken, tenzij de Staten op het standpunt staan dat dit op een eerder moment moet gebeuren.

De heer Kocken informeert of er thans een toezegging kan worden gedaan op welk moment die discussie wordt gevoerd in aanloop naar de nieuwe bestuursperiode.

Gedeputeerde Pennarts zal zich daarop beraden. Zij kan zich voorstellen dat dit punt op de Termijnagenda wordt opgenomen en hiervoor te zijner tijd (tijdig voor de nieuwe bestuursperiode) een afzonderlijke bijeenkomst wordt georganiseerd zodat er meer ruimte is voor de dialoog en de voor- en nadelen goed kunnen worden afgewogen.

Overigens maken GS-leden geen deel meer uit van Raden van Toezicht; het betreft alleen de CvdK. Met betrekking tot de differentiatie in handelingsperspectief merkt spreekster op dat dit m.n. het laatste deel is van de notitie. Dat is meer als voorbeeld bijgevoegd. Daarin zijn de instellingen gecategoriseerd opgenomen van zwaar naar licht. De bedoeling is om ieder jaar bij de Kadernota per verbonden partij aan te geven wat er speelt en naarmate de categorie afneemt iets minder specifiek te zijn. Daaraan kan ook het handelingsperspectief specifiekter worden verbonden omdat dit per partij, waarmee zaken wordt gedaan, verschilt.

Met betrekking tot de kaderstellende- en controlerende rol van PS wordt voorgesteld niet meer alle stukken, die binnen de kaders passen, automatisch ter bespreking aan PS voor te leggen maar ter informatie.

In de nieuwe WGR zijn twee momenten waarop een zienswijzeprocedure kan worden gevolgd, tenzij de raad of Staten besluiten om dat anders te doen. GS leggen voor om het anders te doen. Dat heeft enerzijds te maken met de hoeveelheid informatie die de Staten bereikt. Anderzijds is het zo dat alle zienswijzen naar aanleiding van Kadernota's en Begrotingen, ook als er geen sprake is van substantiële wijzigingen of afwijking van een kader, weer in een inspraakprocedure moeten komen bij soms wel 11 raden en Staten. Dat neemt in de gehele periodieke cyclus van stukken veel tijd in beslag, waardoor de sturing van de gemeenschappelijke regelingen erg stroperig wordt.

Het voorstel houdt in dat de Staten altijd de stukken krijgen. In de cyclus die daarop volgt wordt de zienswijze alleen minder vanzelfsprekend gemaakt. Het delegeren van de zienswijzeprocedure aan GS is de meest substantiële wijziging en als zodanig in de stukken terug te vinden.

De heer Hoefnagels begrijpt dat aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling de mogelijkheid wordt geboden om binnen de kaders te schuiven. De Staten zullen daarvan achteraf op de hoogte worden gesteld, maar zullen daarin nooit meer worden betrokken.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat de Staten de stukken ter informatie krijgen toegezonden, maar daarbij wordt niet meer vanzelfsprekend de ruimte geboden om een zienswijzeprocedure op te starten. De mogelijkheid blijft echter aanwezig om een stuk ter bespreking op te waarderen. De voorgestelde werkwijze helpt om de procedures in die gemeenschappelijke regelingen iets vlotter te laten verlopen, waardoor in vergaderingen sneller tot besluitvorming kan worden gekomen.

De heer Hoefnagels stelt dat deze wijziging de Staten een stapje terugzet; die keuze is gemaakt, zonder de Staten daarin mee te nemen.

Samenvattend ziet D66 het voorliggende voorstel niet als een stuk dat PS helpt en dat invulling geeft aan het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer. Op grond hiervan pleit D66 ervoor een stapje terug te zetten en de Staten hierin alsnog mee te nemen alvorens het ter besluitvorming aan PS wordt voorgelegd.

De heer Boer deelt mede, dat de SP zich grote lijnen aansluit bij het standpunt van D66. Met het voorliggende voorstel geven de Staten iets van hun democratisch recht weg om het voor verbonden partijen makkelijker te maken. De SP is in deze van mening dat goed plannen het halve werk is en kan zich niet aan de indruk onttrekken dat GS thans een probleem van anderen tot een probleem van PS maken. De SP heeft daar moeite mee.

Gedeputeerde Pennarts betreurt dat D66 zich onvoldoende bediend voelt in dit stuk en aangeeft daar in een bijeenkomst eerder meegenomen had willen worden. Spreekster is van mening dat het stuk helder maakt waar de specifieke betekenisvolle wijzigingen in zitten. Dat heeft met name te maken met die zienswijzeprocedure. De uitwerking zit niet zozeer in dit stuk; dit stuk laat zien hoe de provincie het gaat doen; wat de methodiek geworden is en welke afwegingen er zouden kunnen worden gemaakt. De Staten zien uiteindelijk bij de Begroting een overzicht terug van alle gemeenschappelijke regelingen gekwalificeerd van intensief naar minder intensief en een update. Er zit eveneens een voorbeeld bij de stukken dat laat zien wat er dan allemaal speelt tot op het niveau van o.a. eigen vermogen, vreemd vermogen. De Staten kunnen zich daar iedere keer specifiek over uitspreken. Dat is echt een verbetering ten opzichte van de wijze waarop de Staten het nu krijgen aangereikt.

Als Het klopt dat er geen bijeenkomst is geweest van tevoren. Als u daartoe beslist dan kunnen we natuurlijk altijd nog de behandeling uitstellen en uiteraard wel die bijeenkomst voor u organiseren. Dat is eigenlijk wat ik u te bieden heb. Dit is het stuk, specifiek aangegeven. Mocht u een voorkeur geven aan een andere behandeling dan behoort dat natuurlijk tot de mogelijkheden. U gaat uiteindelijk zelf over de instemming met de stukken die u worden aangereikt.

De voorzitter informeert of de commissie het voorliggende voorstel rijp acht voor beraadslaging.

Mevrouw Boelhouwer deelt mede dat de inhoud van het voorliggende voorstel bij haar aanvankelijk overkwam als een verslechtering van een democratisch recht van PS. Het feit dat een en ander iedere keer aan de Staten wordt voorgelegd en de Staten zich daarmee het recht voorbehouden om desgewenst een motie in te dienen, overtuigt spreekster dat het goed genoeg is voor beraadslaging. Zij zal dit als zodanig mee terugnemen naar haar fractie.

Met betrekking tot het organiseren van een bijeenkomst merkt zij op, dat er nogal veel bijeenkomsten zijn waarbij het voorkomt dat er maar heel weinig mensen komen. Zij sluit niet uit dat dit in deze kwestie ook het geval zou kunnen zijn. Daarmee wil zij niet zeggen dat er geen bijeenkomst zou moeten worden georganiseerd, maar dat zou wat spreekster betreft alsnog kunnen.

Gedeputeerde Pennarts geeft aan dat zij de commissie wellicht tegemoet kan komen met een oplegnotitie, waarin de specifieke link tussen het rapport van de Rekenkamer en het voorliggende voorstel nog eens nader wordt toegelicht.

De heer Hoefnagels geeft aan niet zeker te weten of de oplegnotitie in de behoefte voorziet; dat hangt af van de inhoud. D66 vraagt zich nl. af of wel alle stappen (o.a. in dialoog met PS bespreken welke informatiebehoefte ze hebben, evaluatie van de deelname met bestaande verbonden partijen, exit strategie) uit het Rekenkamer rapport zijn gezet. Met een oplegnotitie heeft spreker nog steeds niet het idee te zijn meegenomen.

Desgevraagd door de voorzitter antwoordt spreker dat D66 nu het gevoel heeft dat het voorstel nog niet rijp is voor beraadslaging.

De heer Kocken deelt mede dat het hem op grond van de geluiden die hij thans hoort voor de kwaliteit van de bespreking verstandig lijkt om een stapje terug te zetten. Hij stelt voor een bijeenkomst te organiseren en de behandeling van het voorliggende voorstel uit te stellen tot de volgende Statenvergadering.

De voorzitter informeert of de commissie zich kan vinden in het voorstel van de VVD.

Mevrouw Boelhouwer deelt mede dat het wat GroenLinks betreft niet hoeft, maar dat zij er niet tegen is als dit de besluitvorming ten goede komt.

De voorzitter rondt de discussie over dit onderwerp af met de conclusie dat de commissie zich aansluit bij het voorstel om een bijeenkomst te organiseren en de behandeling van het voorliggende voorstel uit te stellen tot de volgende Statenvergadering.

2.3 Statenbrief aanpassing UNESCO nominatiedossier voor de NHW en wijziging indieningsdatum

De voorzitter memoreert dat dit onderwerp is geagendeerd op verzoek van de ChristenUnie. Door gedeputeerde Pennarts is hierover een memo gestuurd. Geïnformeerd wordt met het memo de vragen van de ChristenUnie voldoende zijn beantwoord.

Mevrouw De Haan zet uiteen dat in de beantwoording staat dat aanscherping van de risicoparagraaf zowel inhoudelijk als financieel nodig is. De ChristenUnie verzoekt de commissie schriftelijk te informeren hoe die aanscherping zijn uitwerking krijgt.

Gedeputeerde Pennarts begrijpt dat gevraagd wordt om de bedragen waarmee in de risicoparagraaf rekening wordt gehouden en de afweging hoe tot dat bedrag is gekomen, hetgeen door mevrouw De Haan wordt bevestigd; dit geldt eveneens voor de inhoudelijke aanscherping.

Gedeputeerde Pennarts zet uiteen dat de verschuiving van de UNESCO nominatie met een jaar tot gevolg heeft dat er meer werk moet worden verricht (significant modification in plaats van minor modification). Daarvoor is € 3 ton extra in de risicoparagraaf opgenomen.

Een ieder heeft recent kunnen lezen over het specifieke vraagstuk in Noord-Holland t.w. de weg tussen de A8 en A9 met de titel: Amsterdam gaat op slot. Dit is niet in de voorliggende Statenbrief meegenomen. Het is pas later aan de orde gekomen en ter zake is op dit moment nog geen inschatting te maken.

De heer Suna informeert of het klopt dat de € 3 ton alleen nodig is voor extra personele inzet. Gedeputeerde Pennarts bevestigt dit. Dit is het gevolg van het feit dat een zwaarder nominatie dossier moet worden ingediend bij UNESCO. Daarmee is het risico wat verhoogd.

De heer Dercksen verzoekt de geschetste kwestie in Noord-Holland in de afwegingen te betrekken. Voorkomen moet worden dat Utrecht als gevolg van een UNESCO status in dezelfde situatie terecht komt en daardoor wellicht op slot gaat. De PVV pleit ervoor hierover vooraf en niet achteraf na te denken.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat dit nadrukkelijk gebeurt. Het is niet zo dat UNESCO status ertoe leidt dat er niks meer kan. Het gaat er veelal om dat aangetoond moet worden welke afwegingen worden gemaakt. Ter illustratie wijst zij op de verdubbeling van de brug over het Lekkanaal bij Nieuwegein, een substantieel infrastructureel werk. Met investeringen van de provincie, het Ministerie van I&M en de gemeente Nieuwegein is dat gelukt. Daar heeft de provincie laten zien dat het kan. Dat wordt gezien als een van de voorbeelden van het op een inspirerende manier verenigen van economie en cultuurhistorie. De berichtgeving over de kwestie in Noord-Holland was derhalve wat tendentius, maar feit is dat het speelt. Zij zegt toe de Staten daarop aangesloten te zullen houden.

De heer Dercksen geeft aan dat de Staten in Noord-Holland wellicht qua informatie minder worden bedeed dat in Utrecht, maar feit is dat het daar door een aantal grote partijen als een serieus probleem wordt aangemerkt. Op grond daarvan vraagt de PVV hiervoor aandacht en wordt ervoor gepleit in de op te stellen notitie aandacht te hebben voor de situatie in Utrecht.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt het punt waarvoor de PVV aandacht vraagt te onderschrijven. Voorkomen moet worden dat Utrecht op slot gaat. De kwestie is serieus genoeg om in de gaten te houden. Zij zal de Staten daarvan actief op de hoogte houden. De Stelling van Amsterdam heeft al

een UNESCO status; de Waterlinie wil dat verkrijgen. Dat is alleen mogelijk als de Stelling van Amsterdam dit soort problemen weet op te lossen.
Haar toelichting had met name betrekking op de tendentieuze titel: Amsterdam gaat op slot. Dat is beslist niet de doelstelling van de UNESCO nominatie.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af en draagt het voorzitterschap over aan de heer IJssennagger.

3. ORGANISATIE

3.1 Statenvoorstel Slotwijziging

De heer Wijntjes deelt mede dat het hem verheugt dat de Slotwijziging thans voorligt.

Het CDA is wel van mening dat er niet altijd moet worden geluisterd naar de accountant, omdat die niet altijd recht van spreken heeft.

Het is voorts goed om scherp te stellen, dat de peildatum van de Slotwijziging 1 september dient te zijn en niet later. Als dat later zou worden gedaan, wordt in potentie een Jaarrekening verkregen die altijd gewijzigd is aan de Begroting; dat kan niet de bedoeling zijn.

In de Jaarrekening dient de analyse te worden gemaakt ten opzichte van de primitieve Begroting; dat is een wettelijke eis.

De heer Hoefnagels informeert of de Slotwijziging een aanvullend document betreft of in de plaats van de Najaarsrapportage komt.

Mevrouw De Haan deelt mede dat de ChristenUnie blij is met dit technische document. Het past goed in de verantwoording richting de Staten.

De ChristenUnie pleit wederom voor verdergaande digitalisering. Daarvoor heeft de ChristenUnie al zaken aangeraden van andere provincies die dat hebben waardoor de samenhang en het inzicht nog beter kunnen worden verkregen.

Wat de ChristenUnie betreft mogen in deze vergelijking eveneens de kolommen Begroting en Kadernota worden opgenomen, waardoor er sprake is van een jaarbrede vergelijking en niet alleen vanaf de Najaarsrapportage.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof memoreert dat ca. 8 jaar geleden ook werd gewerkt met een Slotwijziging en deze derhalve terug is van weggeweest.

Dit wordt niet alleen gedaan omdat de accountant het vraagt, maar omdat het College dit zelf heeft aangekondigd als sturingsinstrument.

De Slotwijziging is aanvullend op de bestaande P&C-documenten.

De peildatum is niet 1 maar 30 september 2017. Spreekster onderschrijft dat het niet later in het jaar moet worden gedaan, omdat het echt is bedoeld om de laatste technische wijzigingen bij te stellen in verband met de rechtmatigheid.

Bij de technische briefing hedenmorgen is overigens gesproken over de verdere digitalisering. Op dit moment bestaat de digitale versie nog steeds naast de papieren versie. Als met elkaar wordt voorgestaan de verdere stap naar digitalisering te maken, zullen er keuzes moeten worden gemaakt en niet op twee paarden blijven worden gewed. Spreekster zal daartoe met een passend voorstel richting GS en PS komen.

Er is een aantal provincies waarnaar Utrecht kijkt voor wat betreft de doorontwikkeling.

Hedenmorgen is door de ChristenUnie nog gerefereerd aan de provincie Gelderland die een langere doorkijk heeft maar ook een doorvertaling maakt met infographics/doelenboom.

Dit is de eerste hernieuwde introductie van de Slotwijziging. Spreekster pleit ervoor dat deze in dezelfde snelheid wordt doorontwikkeld als de rest van de P&C-cyclus.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af met de conclusie dat de commissie ermee instemt dat het voorliggende voorstel als sterstuk wordt doorgeleid naar de Staten.

3.2 Statenbrief Energiemaatregelen

De voorzitter memoreert dat dit onderwerp is geagendeerd op verzoek van de SGP, PVV en ChristenUnie.

De heer Van Ojen memoreert dat toegezegd was dat er gemeten zou worden, hetgeen is gebeurd. Met zonnig weer en 21 graden wordt met folie 35 graden gemeten. De SGP kan zich niet voorstellen dat deze cijfers kloppen.

In de zomer is met folie weliswaar sprake van een lagere temperatuur maar in de eerdere notitie stond, dat de folie in de winter een negatief effect had. De verdiscontering hiervan mist de SGP in de Statenbrief

De SGP mist eveneens de WKO, die de vorige keer nog prominent in de notitie stond.

Er is een motie aangenomen om tot label C te gaan en uit te zoeken wat nodig is om tot label B te komen. In de Statenbrief treft spreker vervolgens actieve woorden aan om label B te bereiken. Als al sprake is van 100% stroom uit windenergie, vraagt de SGP zich af waarom er nog zonnepanelen nodig zijn voor verduurzaming.

Aangegeven wordt dat voor label A een tweede biomassacentrale nodig is, waarvoor alvast een subsidie wordt aangevraagd bij de Europese Investeringsbank.

Samenvattend is de vraag wat het plan is dat achter deze Statenbrief ligt. Het lijkt erop dat er al allerlei stappen worden ondernomen om tot label B en vrij snel daarna tot label A te komen, terwijl daaraan in de visie van de SGP geen besluitvorming ten grondslag ligt.

Mevrouw De Haan merkt op dat er hedenmorgen een informatiesessie heeft plaatsgevonden waar de SGP wat meer informatie had kunnen krijgen over alle maatregelen. Gerefereerd wordt aan label B, maar spreekster veronderstelt dat het de SGP niet is ontgaan dat alle provincies in aanloop naar het nieuwe Kabinet een Investeringsagenda hebben aangeboden waarin o.a. is afgesproken om alle vastgoed in 2025 op label A te hebben. De provincie Utrecht heeft zich daaraan gecommitteerd. In dat opzicht is de ChristenUnie blij met de in het stuk genoemde inspanningen die daarnaar een doorkijk geven.

De heer Van Ojen merkt op, dat het er thans nog niet om gaat wat de SGP ervan vindt. Het gaat erom dat voor het zomerreces is afgesproken dat label C de eerste stap is en tevens te kijken naar de mogelijkheden om tot label B te komen om daarna daarover een politieke afweging te maken. In de Statenbrief wordt daarover in de visie van de SGP thans in andere termen dan overeengekomen gesproken.

Mevrouw De Haan kan dit niet ontkennen. De ChristenUnie duidt die beweging echter op een positieve manier. In de visie van de ChristenUnie is nu in plaats van een reactieve sprake van een proactieve insteek van het College met een intrinsieke motivatie. Niet alleen korte termijn maatregelen maar m.n. waar de provincie uiteindelijk naartoe wil acht de ChristenUnie belangrijk.

De heer Van Ojen bevestigt, dat de motie daarom vroeg. Het punt van de SGP is dat dit echter meer een uitvoeringsparagraaf betreft dan een verslag van een onderzoek.

Mevrouw De Haan benadrukt nogmaals, dat de ChristenUnie de lijn van het College waardeert. Het is een complexe materie. Het gaat om maatregelen waarin nog veel technische innovatie en daarmee doorontwikkeling zit. Tegelijkertijd wordt voorgestaan er nu mee te beginnen op grond waarvan de stappen die worden genomen de ChristenUnie verheugt.

De ChristenUnie heeft vernomen dat het onderzoek naar de WKO naar voren zal worden gehaald om te bezien wat hiermee kan worden bereikt ten opzichte van de andere voorgestelde maatregelen.

De salderingsregeling in het kader van de zonnepanelen gaat op de schop. Er is niets onomkeerbaars aan om een aanvraag te doen voor zonnepanelen. Wat de ChristenUnie betreft zou dat eveneens in gang moeten worden gezet.

De heer Dercksen wijst erop dat de salderingsregeling zonnepanelen voor particulieren is. Voor de omvang waar het hier om gaat, is de SDE+ subsidie van toepassing.

In de Statenbrief wordt gerekend met 6,5% rendement, waarmee een en ander zich in 16 jaar moet terugverdienen. De PVV staat op het standpunt dat in de berekening eveneens dient te worden uitgerekend en meegenomen wat wordt vervangen en nog niet is afgeschreven.

Spreker hecht eraan nogmaals te benadrukken dat 100% windenergie niet bestaat, omdat er geen opslag van windenergie is.

Spreker heeft gelezen dat zonnepanelen leiden tot 2% minder elektragebruik. Hij memoreert dat de PVV al enkele maanden geleden vragen heeft gesteld over de kosten versus de opbrengst. De PVV wil weten wat de zonnepanelen kosten, van hoeveel minder kWu er sprake zal zijn en hoe het dan zit met de uitstoot. De PVV verzoekt daarbij aan te geven wat de EROI van de zonnepanelen is indien wordt uitgegaan van de kosten vanaf de maak van de zonnepanelen in China tot de installatie.

Mevrouw De Haan merkt op dat de PVV terecht erg op het spoor zit van de kosten. De provincie zit echter niet alleen op het spoor van wat het oplevert in de zin van het verbruik maar ook in de zin van duurzame energie richting klimaat- en energieneutraal. Dat maatschappelijk aspect is nu niet altijd terug te vertalen in kosten en opbrengsten, maar dat weegt de ChristenUnie wel mee in de wijze waarop zij het provinciaal vastgoed graag verduurzaamd ziet.

De heer Dercksen begrijpt, dat de ChristenUnie het feitenvrij wil houden; de PVV is daar geen voorstander van. Feit is dat de kosten voor duurzame energie voor een huishouden in 2020 € 835 p/j bedragen; dat is bijna een AOW uitkering per maand aan belastingen op energie, terwijl inmiddels vaststaat dat het effect nul is. De Kabinetsmaatregelen, die nu worden genomen, leveren slechts 0,0003 graden op.

Mevrouw De Haan merkt op dat het duidelijk is dat PVV en de ChristenUnie niet op een lijn zitten als het gaat over klimaat- en energieneutraal. Tegelijkertijd is er wel een beweging in gang gezet en zijn er afspraken gemaakt. De ChristenUnie hecht eraan dat dit via alle voorgestelde manieren wordt bereikt. Duurzame energie is wat de PVV betreft no go; energiebesparing is echter ook nog een spoor. Daarover hoort zij de PVV niet spreken. Geïnformeerd wordt naar de mogelijkheden om in dit provinciehuis energie te besparen.

De heer Dercksen antwoordt dat de PVV groot voorstander is van energiebesparing, omdat dit zichzelf terugverdient en dit zelf kan worden georganiseerd.

Mevrouw De Haan verzoekt de PVV met een concreet voorstel te komen op welke wijze zij in dit gebouw energiebesparing wil bewerkstellingen en op welke termijn.

De heer Dercksen antwoordt dat energie zou moeten worden bespaard daar waar dit het snelste effect heeft. Hij memoreert eerder te hebben aangegeven dat dit in dit provinciehuis lastig is, omdat het een oud gebouw is. ASR heeft het gedaan door het gebouw nagenoeg geheel te slopen. Als de provincie energiebesparing voorstaat en label A wil bereiken, dan moet worden besloten het provinciehuis bijna geheel af te breken. Dat is niet het spoor van de PVV.

In de visie van de PVV kunnen grote stappen worden gemaakt met het isoleren van woningen waar het effect vele malen groter is.

Spreker vervolgt zijn betoog dat in de Statenbrief een aantal fouten staat. Aangegeven wordt dat label C in 2030 verplicht is; dat moet 2023 zijn. Dat is niet afgesproken in het Nationaal Klimaat want dat bestaat niet, maar in het kader van het afgesloten Energie Akkoord.

De PVV sluit zich aan bij de vragen van de SGP ten aanzien van de folie.

Al vijf jaar lang wijst de PVV erop dat biomassa niet duurzaam is; dat is een papieren werkelijkheid en ieder jaar komt er een politieke partij bij die zich aansluit bij dat standpunt.

De provincie haakt aan op luchtvervuiling in de stad Utrecht. De energetische waarde van hout en dat soort groen is heel laag. Staatsbosbeheer sloopt voor € 27,5 mln. bomen; dat zou nodig zijn voor verjonging van het bos en een volwaardige groei van de resterende bomen. Met die argumenten zou ook het tropisch regenwoud kunnen worden gesloopt, hetgeen gelukkig niet gebeurt.

Spreker las dat naast de huidige- een tweede biomassacentrale is gegund. Dit was de PVV onbekend. Verzocht wordt om informatie over de wijze waarop die procedure is gelopen.

De vraag over WKO is al gesteld.

De maatregelen gaan in totaal € 2 mln. kosten. De PVV hecht aan een overzicht van de kosten en opbrengsten van de individuele voorgenomen maatregelen.

Mevrouw Arissen merkt het dat het erop lijkt dat het verduurzamen van het provinciehuis wat breder moet worden gezien dan energie alleen. Als dat zo is, dan mist de PvdD m.n. ambities op het gebied van duurzame voeding.

De PvdD sluit zich aan bij het betoog van de PVV over biomassa en beveelt in deze het verdiepende artikel 'Waarom biomassa een grotere klimaatkiller is dan steenkool' dat afgelopen week in Trouw stond onder de aandacht aan van de Statenleden die nog steeds denken dat het verbranden van bossen een duurzame oplossing is.

Mevrouw De Haan merkt op dat biomassa een complexe materie is. Zij memoreert de recente infosessie over biomassa. Daar konden alle kritische vragen worden gesteld. Spreekster betreurt dat de PvdD daarbij niet aanwezig was om haar duidelijke visie, die met argumenten worden onderbouwd, naar voren te brengen. Er zijn nl. eveneens andere visies.

Mevrouw Arissen wijst erop, dat de PvdD hierover geen vraag heeft gesteld.

Mevrouw De Haan geeft aan dat de PvdD stelt dat veel andere partijen hier anders over denken. Spreekster hecht eraan op te merken dat de ChristenUnie voor duurzame energie is, maar er zijn ook veel complexe vragen over biomassa. Die wil de ChristenUnie niet uit de weg gaan. Er kan in de visie van de ChristenUnie nog wel worden nagedacht over de vraag of biomassa niet voor de korte termijn een transitie energiesoort zou kunnen zijn.

De heer Dercksen hecht eraan op te merken dat de PVV in het kader van de infosessie over biomassa een aantal sprekers heeft voorgedragen. Daaraan is geen gehoor gegeven.

Mevrouw Arissen merkt in reactie op het betoog van de ChristenUnie op dat de PvdD zeer kritisch staat tegenover de biomassa en het verbranden van bos, omdat het ten koste gaat van de biodiversiteit; het is schadelijk voor dieren, plantensoorten en in verschillende delen van de wereld gaat het bos eraan. Het duurzaamheidslabel, dat gepretendeerd wordt te zitten op de pallets, is moeilijk na te gaan. Als het internationaal wordt verscheept, is niet meer te achterhalen waar het hout vandaan komt. De PvdD heeft geen vragen gesteld over biomassa; zij zou wel het artikel uit Trouw onder de aandacht willen aanbevelen. Spreekster geeft in navolging van de PVV aan dat als hierover een bijeenkomst wordt georganiseerd de PvdD daarvoor eveneens wetenschappers kan aandragen.

De heer Dercksen merkt op dat dit in de visie van de PVV geen zin heeft. Voor de infosessie, die inmiddels heeft plaatsgevonden, had de PVV GS via de griffie wetenschappers van de KNAW als sprekers aangedragen. Daarop is geen reactie ontvangen.

De heer Hoefnagels merkt op dat op de infosessie de aanwezige spreker eveneens lid is van de KNAW.

De heer Dercksen merkt op dat die niet heeft meegeschreven aan het rapport, dat hij maandelijks aanhaalt, waarin door die wetenschappers van de KNAW wordt geadviseerd om met biomassa te stoppen omdat het geen zin heeft.

De heer Bekkers zet uiteen dat GroenLinks in oktober 2010 al een genuanceerd standpunt heeft ingenomen over biomassa. Wat spreker opvalt in de bijdrage van de PVV is dat, als het over energievoorziening gaat, vaak thorium aan bod komt; dat is echter een soort dat nog moet worden geïnnoveerd. Innovatie aan de andere kant bv. op het gebied van opslag blijft bij de PVV buiten beeld. Spreker vestigt de aandacht op een artikel in NRC van vandaag 'Experimenteren met stroomopslag in de buurt'. Aan die kant gebeuren echt dingen.

GroenLinks staat op het standpunt dat vernieuwingen aan beide kanten in de gaten moeten worden gehouden.

GroenLinks steunt de oproep van de ChristenUnie, dat hiermee vaart moet worden gemaakt; de eigen inzet moet in lijn zijn met de beleidsinzet op het gebied van de energie.

GroenLinks raadt aan op korte termijn werk te maken van de plannen met betrekking tot de zonnepanelen. De SDE subsidie staat nu nog open. Er wordt voor gepleit daarbij het P-dek en de tramremise te betrekken.

GroenLinks steunt een onderzoek naar een eigen WKO-installatie.

Aangesloten wordt bij de oproep van de PvdD om in het kader van duurzaamheid ook te kijken naar duurzaam voedsel. Dat haakt enigszins aan bij het circulair inkopen.

De heer Dercksen merkt in het kader van opslag van energie op dat accu's in auto's sjoemel accu's blijken te zijn.

De heer Bekkers merkt op dat het fenomeen sjoemel accu's niet in het artikel in NRC is aangehaald, maar wel de potentie van de accu in de elektrische auto als tussentijdse privé opslag.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zet uiteen dat het bij energiebesparing begint. Dat is afgesproken in de Energie Agenda.

Indien wordt gekeken naar de verdeling van het energiegebruik in het provinciehuis dan wordt 17% verbruikt aan warmte; 83% wordt verbruikt aan elektriciteit, waarbij opvalt dat 37% opgaat aan installaties. Dat komt enerzijds door het feit dat het provinciehuis een hoog, smal pand is waar alle installaties op het dak staan; anderzijds heeft de provincie het pand overgenomen van de bank waar 24 per dag een noodstroomaggregaat aan het werk was.

Bekeken is hoe warmte kan worden bespaard. Zoals gezegd is er sprake van een hoog, slank gebouw met veel geveloppervlak/ramen. Het vervangen van de ramen is vanwege de afgesproken terugverdientijd, waarbij uitgegaan wordt van een gezonde bedrijfsvoering, geen optie. Vandaar dat er wordt gekeken naar folie. Er zijn vele soorten en maten raamfolie, maar er zijn op dit moment slechts drie soorten die meetellen voor het energielabel.

Bij de ramen is sprake van dubbele pui; de lamellen zijn voor de warmtewering aan de binnenzijde van het raam bevestigd. Dat maakt het ingewikkeld. Op grond van het feit dat de markt op het gebied van folie nog sterk in ontwikkeling is, wordt een testfase voorgesteld om tot de juiste keuze te komen. De provincie wil weten of hetgeen in theorie over het gebruik van folie wordt gesteld opgaat bij een dergelijk bijzonder gebouw als het provinciehuis.

De gemeten temperaturen betreffen de temperaturen op de gevel/ramen.

Bij het streven om warmte te besparen speelt ook het gedrag van mensen een rol. Dat is hedenmorgen uitvoerig in de informatiebijeenkomst besproken. Bij ondervinding moet worden uitgetest of mensen de lamellen niet openzetten als aan de binnenkant van de ramen folie wordt geplakt.

De noodaggregaat gebruikt op dit moment 17% van de energie. Het is een logisch moment om die aggregaat te vervangen. Daarnaast zal de LED-verlichting op de natuurlijke momenten worden vervangen; alle LED-verlichting in een keer vervangen, is een hele kostbare zaak.

De SDE subsidie kan tot maart 2018 worden aangevraagd. Van die mogelijkheid wil het College in ieder geval gebruik maken.

De terugverdientijd van pv-cellen (dek en dak) voldoet op dit moment niet aan de gestelde uitgangspunten. Bekeken zal worden hoe het staat met de ontwikkeling van de pv-cellen en de techniek die daarbij komt kijken voordat een definitieve keuze wordt gemaakt over het gebruik.

Bij aankoop van het pand is er onderzoek gedaan naar een eigen WKO-installatie. Dat bleek op dat moment niet rendabel te zijn. Er is vervolgens gedurende een heel jaar gekeken naar het restpotentieel van de WKO-installatie van ASR om te bezien of daarbij zou kunnen worden aangesloten. Uit het onderzoek bleek, dat de koude wel beschikbaar was. Afgelopen jaar is er vervolgonderzoek gedaan naar de koude van de WKO-installatie van ASR. De WKO-bron van ASR is verbonden met andere WKO-bronnen; het is erg ingewikkeld om daarop aan te takken en voorts heeft het teveel gevolgen voor de omliggende WKO-bronnen. De volgende stap is wederom een onderzoek naar een eigen WKO-installatie eind 2018. Dat tijdstip heeft te maken met het feit dat net een onderzoek is afgerond, de eigen warmte en koude vraag verandert bij een eigen WKO-installatie en een WKO-installatie op dit moment nog nauwelijks punten oplevert voor het energielabel.

Samenvattend wordt thans een testperiode met folie op de ramen voorgesteld om te kijken welke folie daarvoor het meest geschikt is. De SDE subsidie wordt aangevraagd. Voor wat betreft de pv-cellen wordt nog geen definitief besluit genomen.

Volgens spreekster is de vraag over EROI (Energy Return on Investment) al naar aanleiding van de Statenvragen beantwoord. Desgewenst kunnen de vragen en antwoorden daarop nogmaals worden toegestuurd.

De heer Dercksen merkt op dat zijn vraag over EROI specifiek betrekking heeft op het provinciehuis omdat uitgerekend wordt wat het kost en opbrengt.

Voorts vraagt de PVV zich af of een nieuw onderzoek naar de mogelijkheid van een eigen WKO-installatie in 2018 zin heeft als nu al uit onderzoek is gebleken dat de bron waarop de provincie moet aanhaken niet groot genoeg is.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof licht toe dat het punt is dat de WKO-bron van ASR via een oude stroom van de Kromme Rijn verbonden blijkt te zijn met andere WKO-bronnen en het daarom niet mogelijk is om daaraan koude te onttrekken. De techniek van WKO is in ontwikkeling. De provincie wil in deze aangesloten blijven op nieuwe innovaties en eind 2018 bekijken of de ontwikkelingen dusdanig zijn dat een onderzoek naar een eigen WKO-installatie zinvol is.

De heer Dercksen pleit ervoor alleen een onderzoek te starten als er nieuwe inzichten zijn.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof deelt die mening. In eerste instantie is een integraal advies gevraagd over maatregelen op het gebied van verduurzaming. Vervolgens is er toch gekozen voor een specialistisch onderzoek naar de pv-cellen; daar zijn grote verschillen zichtbaar. Op grond daarvan zal verder worden gewerkt met een inhoudelijk adviseur op dit dossier. Die zal ook moeten gaan adviseren of en wanneer nieuw onderzoek naar de WKO-installatie zinvol is.

Voorts kan spreekster zich voorstellen dat de presentatie van de infosessie hedenmorgen wordt toegestuurd. De presentatie biedt interessante technische informatie, hetgeen de Staten wellicht kan helpen bij hun verdere gedachtevorming daarover.

Tot slot zegt zij toe collega Pennarts te zullen verzoeken om beantwoording van de vragen over biomassa, omdat zij de infosessie daarover namens het College heeft georganiseerd.

De heer Bekkers memoreert de suggestie van GroenLinks bij de aanvraag van de SDE-subsidie ook de tramremise en het P-dek mee te nemen.

Overigens mag wat GroenLinks betreft iets soepeler worden omgegaan met de terugverdientijden omdat hieraan immers ook vanuit het provinciale programma Energie beleidsdoelen zijn gekoppeld die het van belang maken dat de provincie daarin een zichtbare voortrekkersrol vervult.

De heer Van Ojen deelt mede dat de SGP zich niet aansluit bij het pleidooi van GroenLinks ten aanzien van de terugverdientijden.

Spreker mist in de beantwoording over de raamfolie de vraag in hoeverre het in de winter tegengestelde effect het in de zomer mogelijk bereikte effect opheft, zoals werd gesuggereerd in de Statenbrief van mei/juni jl.

Aangezien er sprake is van een testfase is de vraag in hoeverre de raamfolie vooral de toegang tot label C vormt in plaats van dat hier een deugdelijke effectberekening achter ligt.

Mevrouw De Haan geeft aan dat thans vanuit de onderwerpen die BEM aangaan wordt gesproken over het provinciehuis. GroenLinks heeft al gewezen op het programma Economische Ontwikkeling met een deelprogramma Energietransitie. Wat de ChristenUnie betreft zou er ook vanuit de innovatie projecten gestimuleerd kunnen worden. De ChristenUnie verzoekt om eveneens in overleg te treden met gedeputeerde Van Den Berg om te kijken wat goede dwarsverbanden zijn in dit opzicht.

De heer Dercksen memoreert zijn vraag in eerste termijn over de fouten in het stuk en zijn verzoek om de specifieke kosten van de voorgenomen maatregelen inzichtelijk te maken.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat de investeringskosten hedenmorgen uitvoerig zijn behandeld in de infosessie. Zij zal nagaan wat de beste wijze is om die gegevens aan de Staten te verstrekken zonder de provincie tekort te doen.

Binnen Bedrijfsvoering is afgesproken dat de maatregelen binnen de technische levensduur moeten passen en geen extra geld mogen kosten.

Er wordt niet geëxperimenteerd met innovaties binnen de Energie Agenda, omdat er ook in dat kader voor is gekozen prioriteit te geven aan opschaling van bestaande technologie en de middelen daarop in te zetten. Doorontwikkelde innovaties kunnen daarin goed worden meegenomen, waarop ook wordt ingezet; de provincie gaat op dit moment echter niet zelf kostbare innovaties starten. Spreekster onderschrijft dat er geen fouten in de stukken mogen zijn. Zij zal hiernaar laten kijken. Als dit het geval blijkt te zijn, zullen de Staten een gecorrigeerde versie krijgen.

Met betrekking tot de raamfolie licht spreekster toe dat juist wordt bekeken of de nu ontvangen theoretische berekeningen van de bureaus werkelijkheid worden als raamfolie op het provinciegebouw wordt toegepast. Pas als de testresultaten positief zijn en de folie binnen de eerdergenoemde door de provincie gestelde uitgangspunten past, zal worden overgegaan tot deze maatregel. Spreekster zegt toe de commissie te zullen informeren over het resultaat van de testfase met de folie. Om beide effecten te meten zal de test in een doorlopende periode in zomer en winter plaatsvinden; wellicht zelfs vanuit verschillende posities, omdat het provinciehuis smal en hoog is.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af.

3.3. Statenbrief Reactie motie 21A – Uitbreiding traineeprogramma naar alle gemeenten Provincie Utrecht

De voorzitter memoreert dat dit onderwerp is geagendeerd op verzoek van de PvdA.

De heer Suna merkt op dat de PvdA zich afvraagt of het niet goed is om nu in het tweede jaar van het traineeprogramma te proberen alle gemeenten hierop te laten aansluiten, zodat zij ook eventueel kandidaten aan het programma kunnen laten deelnemen. In de reactie staat dat aan de partners wordt gevraagd om dit bij de evaluatie en het vervolgtraject mee te nemen. De vraag is of dat niet te laat is. Naar aanleiding daarvan heeft de PvdA vragen gesteld, die bij dit onderwerp op de agenda staan vermeld. De PvdA wil weten hoe PS hierbij betrokken blijven en op welke termijn vanuit de partners informatie kan worden verwacht.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof licht toe dat de U10 voorafgaande aan het traineetraject heeft geïnventariseerd of kleinere gemeenten geïnteresseerd zijn en ondersteuning zouden kunnen gebruiken. Een aantal gemeenten heeft daarop gereageerd.

De opzet en de organisatie van het programma ligt bij de U10. De provincie heeft niet alleen de motie onder de aandacht gebracht, maar daarvoor ook al via een provinciale traineecoördinator bijgedragen aan de opzet en de inhoud van het programma. De motie heeft ertoe bijgedragen dat nog meer aandacht is gegeven aan het belang van dit programma voor de provincie.

Het lopende traineetraject eindigt in het najaar van 2018. Spreekster kan zich voorstellen dat de uitkomst van de evaluatie, zodra deze in U10-verband is besproken, ter kennis wordt gebracht van de Staten en op basis daarvan wordt besproken of verdere inzet of andere coördinatie vanuit de provincie gewenst is.

Desgevraagd door de heer Suna antwoordt spreekster dat de evaluatie echt is voorzien in het najaar van 2018. Zij komt naar verwachting derhalve eind 2018 bij de Staten terug met het resultaat van de evaluatie, maar de Staten mogen ervan verzekerd zijn dat de provincie een vinger aan de pols houdt.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af.

3.4 Statenbrief herziene Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2014

De voorzitter memoreert dat dit onderwerp is geagendeerd op verzoek van de ChristenUnie en de SGP.

Mevrouw De Haan deelt mede dat de vragen van de ChristenUnie over Fair Trade en circulair inkopen, die op de agenda zijn opgenomen, voor zich spreken; korthedshalve zij daarnaar verwezen. Het onderwerp circulair inkopen komt thans versnipperd aan de orde binnen de diverse portefeuilles van GS. De ChristenUnie pleit voor een kapstok waaraan dit beleid integraal kan worden opgehangen.

De provincie Noord-Brand heeft een strategische verkenning circulaire economie laten uitvoeren; daarbij zijn o.a. de rollen van de provincie uitgelicht en is circulaire economie in relatie tot lopende programma's beschreven met kansen voor toekomstige programma's.

De ChristenUnie informeert hoe de provincie Utrecht hieraan invulling kan geven. De provincie doet al veel op dit gebied en toch mist de ChristenUnie een kader waaraan de verschillende stukken integraal kunnen worden getoetst.

De heer Van Ojen verwijst naar de vragen van de SGP die in de agenda zijn opgenomen. De voornaamste vraag van de SGP is of social return op m.n. alle projecten binnen de afdeling Mobiliteit kan worden ingezet teneinde de doelstellingen te halen.

De heer Bekkers sluit zich aan bij de vraag van de ChristenUnie over Fair Trade.

Analoog aan het agendapunt Energie pleit GroenLinks ervoor hiermee ondernemend aan de slag te gaan en de inzet in lijn te brengen met de beleidsambities die de provincie naar buiten toe wil uitstralen.

De heer Dercksen memoreert dat al vaker is gesproken over de Fair Trade. Bij het vorige agendapunt heeft hij gewezen op sjoemel accu's. De helft van de kobaltmarkt in de wereld is in handen van de Democratische Republiek van Kongo. Daar werken 40.000 kinderen in mijnen om vooral Kobalt te winnen, maar ook andere grondstoffen die veelal in accu's en batterijen gaan. Auto's zijn grote batterijslurpers. Geïnformeerd wordt in hoeverre GroenLinks een provincie, die dat beleid promoot, Fair Trade vindt.

De Bekkers antwoordt dat de knelpunten, waarvoor de PVV aandacht vraagt (Kongo en eerder China) serieus te nemen vraagstukken betreffen. In hoeverre dat herleid moet worden naar Fair Trade is de vraag. In de visie van GroenLinks is Utrecht een Fair Trade provincie in het licht van hoe de Stichting het Fair Trade label definieert. Daarin zit een bewegend ambitieniveau in. Het is niet zo dat het klaar is met wat er nu is bereikt; dat blijft zich ontwikkelen. Daarmee zal er een dag komen dat de issues, die de PVV aankaart, zeker tegengekomen zullen worden.

De heer Dercksen informeert hoe GroenLinks het vindt dat deze issues niet worden meegewogen en eigenaren van koffieplantages, die meer geld krijgen voor het Fair Trade label, wel worden meegenomen terwijl de mensen die op die plantages werken, zoals uit Amerikaans onderzoek blijkt, daarvan niets krijgen.

De heer Bekkers is geneigd het daarmee een te zijn en staat ook op het standpunt dat die ingewikkelde vraagstukken niet uit de weg moeten worden gegaan.

GroenLinks is er echter wel voorstander van dat voortgang wordt geboekt op het gebied van Fair Trade. Als dat op onderwerpen kan waarop nu wel invloed kan worden uitgeoefend, moet worden getracht dat zeker te benutten.

De heer Hoefnagels kan zich voorstellen dat de vraagstukken die de PVV naar voren brengt worden meegenomen binnen het aanbestedingsbeleid bv. dat bij de inkoop van zonnepanelen circulair geproduceerde materialen een meerwaarde opleveren in het kader van de aanbesteding.

Naar aanleiding van een desbetreffende opmerking van de heer Dercksen antwoordt spreker dat China bezig is met circulaire economie. Hij doelt in deze echter o.a. op het feit dat Europa probeert de materiaalproductie zoveel mogelijk in eigen hand te krijgen met het doel dat Europa niet zo afhankelijk is van landen buiten Europa die het niet zo nauw nemen met de mensenrechten.

De heer Dercksen wijst erop, dat de zonnepanelen nu eenmaal uit China komen. De PVV pleit er met name voor vooraf over het traject na te denken en niet achteraf. Spreker heeft een reportage gezien over Kongo waar kinderen van 4 – 7 in de mijnen werken. Dat daarover niet wordt nagedacht, vindt spreker een gotspe.

De heer Hoefnagels onderschrijft dat dit vreselijk is en niemand daaraan moet willen meewerken. In die zin verheugt het spreker dat Finland werkt aan zonnepanelen waarin die grondstoffen aantoonbaar niet zitten. Het zou mooi zijn als daarvoor Europese keurmerken kunnen worden gekregen.

De heer Bekkers merkt op dat het punt van de PVV eveneens het belang van het organiseren van circulariteit in de eigen samenleving onderstreept; producten moeten dusdanig worden ontworpen dat de grondstoffen na eindiging van de levensduur kunnen worden hergebruikt.

De heer Suna deelt mede dat de PvdA zich aansluit bij de vraag van de SGP over social return. In de brief staat dat de huidige situatie aangeeft dat, ondanks de inzet van de afdeling Wegen, niet wordt voldaan aan de eisen. Verder in de brief staat dat de inzet van de afdeling Wegen juist nodig is om de 10% te kunnen halen.

Geïnformeerd wordt of de 10% in 2020 nu naar verwachting wel of niet wordt gehaald. Indien dat niet het geval is, is de vraag of de Staten explicieter kunnen worden geïnformeerd over de redenen en of er tot 2020 nog iets aan kan worden gedaan.

De heer Kocken hoort thans China en Finland. De VVD was juist blij met de aandacht voor de lokale/regionale MKB in de voorliggende Statenbrief. Vooral ook het innovatieve karakter dat daarbij wordt aangesproken.

De VVD pleit ervoor de lijn, om iets te doen aan circulariteit met eigen ondernemers op te pakken om dat te laten leiden tot innovatie in de regio, vast te houden.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof licht toe dat dit onderwerp feitelijk gaat om de implementatie van de herziene aanbestedingswet uit 2012; er is sprake van een aantal technische wijzigingen, er is een klachtenregeling opgenomen en er is een Green Deal gesloten.

In gesprekken met ondernemers is gebleken dat de markt vraagt om een uitvraag te doen naar circulaire inkoop om aan te moedigen om daarvoor met goede oplossingen te komen.

Niet in alle gevallen is circulair inkopen rendabel; als de afstand te groot is, is het wellicht helemaal niet verstandig om circulair in te kopen.

Het verzoek van de markt is om te bekijken of er schaalvergroting kan ontstaan; om het circulair inkopen op die plekken waar het mogelijk is en een positief effect kan hebben te stimuleren.

Op dit moment wordt veel circulair ingekocht bij wegenprojecten die zich daarvoor lenen. Daar waar dit mogelijk is, zal dat derhalve zeker worden gedaan.

Bij wegenprojecten wordt ook veel gebruik gemaakt van social return. Dat is de opdracht voor werken/diensten met een geraamde waarde van minimaal € 2,5 ton, omdat het wel wat vraagt van de ondernemers die daarop inschrijven.

Social return is altijd een onderdeel dat de aandacht behoeft. Twee jaar geleden is besloten dat tot een speciaal thema te verheffen in de zin dat goed gemonitord zal blijven worden of het beoogde effect van social return wordt bereikt. Het is niet de bedoeling dat medewerkers van de ene- naar de andere opdracht doorschuiven zonder dat zij een gedegen opleiding krijgen of ergens een vast dienstverband. Bouwwereld Nederland besteedt daaraan de nodige aandacht. De provincie zal dat blijven aanmoedigen.

Het streven is dat naast de afdeling Wegen ook andere afdelingen binnen de provincie zich bewuster gaan bezighouden met circulaire inkoop en de markt uitdagen.

Er is aandacht voor de lokale/regionale MKB. Bij aanbestedingen bestaat de mogelijkheid het werk in kavels op te knippen, zodat ook het MKB een kans krijgt om in te schrijven op aanbestedingen van de provincie daar waar de wettelijke mogelijkheden daarvoor aanwezig zijn.

De heer Ubaghs memoreert in de afgelopen jaren al meerdere keren ter sprake te hebben gebracht, dat social return niet moeilijk is. Met het PSO certificaat, dat door TNO is ontwikkeld, wordt voorkomen dat mensen die onder de doelgroep vallen van het ene- naar het andere project doorschuiven of als het project is afgerond worden ontslagen.

Met het PSO certificaat komen mensen in dienst van het bedrijf. Daarmee wordt bij een aanbesteding aangetoond, dat aan de social returnverplichting wordt voldaan.

In tegenstelling tot gedeputeerde Van den Berg is spreker uit ervaring van mening dat dit middel ook voor MKB-bedrijven eenvoudig is in te voeren. Indien de provincie dat systeem heeft en als onderdeel van de aanbesteding hanteert, dan is er voldaan aan de social returnplicht.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof geeft aan dat het haar bekend is dat de provincie vaak van het MKB terugkrijgt dat het PSO certificaat technisch lastig ligt en eenvoudiger lijkt dan het in werkelijkheid is; daarnaast zouden er nogal wat juridische haken en ogen aan zitten. Als het niet zo is, zal de provincie niet de laatste zijn om hiermee wat te doen omdat zij groot voorstander is van social return.

De heer Ubaghs licht toe dat de gesignaleerde problemen m.n. in de oorspronkelijke doelstellingen zitten. Zowel in de CO2- als in de PSO-prestatieladder was het bedoeld als gunningsvoordeel in de zin dat een kortingspercentage werd verkregen in geval van social return. Bestekschrijvers i.c. opdrachteurs wilden daar niet aan, waardoor social return het bedrijfsleven niets oplevert. Die cirkel zou moeten worden doorbroken door social return als bestekseis op te nemen bij aanbestedingen. Op dat moment zal zichtbaar worden, dat het wel werkt en er geen juridische barrières zijn.

Mevrouw Boelhauer informeert of wordt bedoeld dat het een eenvoudig hulpmiddel kan zijn, hetgeen door de heer Ubaghs wordt bevestigd.

Mevrouw Boelhauer deelt mede dat het GroenLinks interessant lijkt om daar een keer wat meer over te horen.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zet uiteen dat de provincie dit al eens heeft laten uitzoeken door een extern bureau (Van Doorn). Er is ook juridisch advies verkregen, dat het niet als gunningscriterium mag worden gebruikt omdat het onvoldoende verband houdt met het onderwerp van de aanbesteding. Zij zegt toe het desbetreffende advies, dat in de vorm van een memo is verstrekt, nogmaals aan de Staten te zullen doen toekomen.

De heer Suna memoreert zijn vraag in eerste termijn over de haalbaarheid van de 10%.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof licht toe dat de hoop is dat, door het nu nadrukkelijk op te nemen in het provinciaal inkoop- en aanbestedingsbeleid, de markt daarmee wordt uitgedaagd. Tot op heden is het erg lastig gebleken. De provincie heeft echter nog steeds de ambitie om de 10% te halen. Er zal een evaluatie plaatsvinden. Als daaruit blijkt, dat die ambitie naar verwachting niet wordt gehaald, zal zij de Staten daarover informeren. Overigens acht zij het zo wie zo goed om het inkoop- en aanbestedingsbeleid met enige regelmaat te actualiseren als zich daartoe redenen aandienen.

Mevrouw De Haan memoreert de vraag van de ChristenUnie op welke wijze Fair Trade is verankerd in dit inkoopbeleid. De tweede vraag betrof de circulariteit meer integraal op te pakken.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat de provincie op Fair Trade is aangesloten. Het is een vanzelfsprekendheid dat daaraan wordt voldaan, omdat de aansluiting bij Fair Trade dat vereist. De circulariteit is in het voorliggende stuk opgenomen omdat voorgestaan wordt de markt meer uit te dagen en op het standpunt wordt gestaan dat het niet iets is dat alleen maar vanuit de afdeling Wegen maar ook vanuit andere afdelingen binnen de organisatie zou moeten worden meegenomen. Gedeputeerde Van den Berg voegt hieraan toe dat enigszins wordt geworsteld met de integraliteit. Aanvankelijk zat circulariteit alleen bij Energietransitie, maar sinds kort eveneens bij EZ.

Spreker kan zich voorstellen dat hierover in februari 2018 nader van gedachten wordt gewisseld op basis van een korte notitie.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af.

2.2. Statenbrief voortgangsrapportage huisvesting vergunninghouders

De voorzitter memoreert dat dit onderwerp is geagendeerd op verzoek van de ChristenUnie.

De heer Schaddelee geeft aan dat de ChristenUnie hecht aan een periodieke rapportage (jaarlijks) en informeert hoe de andere fractie hier tegenover staan.

Mevrouw Hoek komt op basis van het voorliggende stuk tot de conclusie, dat een aantal gemeenten niet aan het verzoek kunnen voldoen. Zij wijst erop dat de doorstroming ter zake van gezinswoningen een lastig punt is; voor o.a. ouderen, die van een gezinswoning willen doorstromen naar een seniorenwoning, is de huursprong te groot. Daarnaast zijn er gemeenten waar seniorenwoningen zijn omgecat tot een gezinswoning, waardoor ouderen ook om die reden niet kunnen doorstromen naar seniorenwoningen. Feitelijk wordt de hele woningmarkt hierdoor ontwricht.

De enige woningbouwvereniging die op dit moment heeft toegestemd om de huursprong te beperken tot maximaal € 50 is Portaal.

De huursprong houdt in dat als een gezinswoning wordt verlaten de huur marktconform wordt opgewaardeerd; hetzelfde geldt voor de seniorenwoning. De marktconforme prijs bedraagt ca € 675, terwijl er ouderen zijn die in een gezinswoning € 300 huur betalen. Door de huursprong maken zij de stap naar een veel duurdere seniorenwoning niet. Dat levert een stagnatie op in de woningmarkt. Spreekster memoreert dat de huursprong een rode draad was bij het congres Wonen in Woerden. Geïnformeerd of het College bereid is dit probleem aan te kaarten in gesprekken met o.a. woningbouwcorporaties en/of kan bijdragen aan de bevordering van de doorstroming op de woningmarkt.

De heer Hoefnagels deelt in antwoord op de vraag van de ChristenUnie mee, dat de informatie die op de website staat wat D66 betreft voldoende is. Wellicht kan worden toegezegd dat het College de Staten actief informeert als daartoe aanleiding is.

De heer Suna constateert naar aanleiding van de voorliggende voortgangsrapportage dat weliswaar een verbetering zichtbaar is, maar dat er nog veel is te doen. Op grond hiervan steunt de PvdA het voorstel van de ChristenUnie.

De heer Dercksen stelt dat vele 10.000-den Syriërs al terug naar huis gaan. De PVV vindt derhalve dat de overige 88.000 ook terug zouden kunnen. Verder staat de PVV op het standpunt, dat statushouders achteraan in de rij kunnen aansluiten op de wachtlijst voor een woning.

De heer Boer deelt mede dat, als iedere gemeente aan zijn verplichtingen voldoet, er geen noodzaak is voor een periodieke rapportage. Tot die tijd hecht de SP eraan op de hoogte te worden gehouden van de stand van zaken.

De heer Hoefnagels begrijpt dat de SP dan alleen acteert op basis van informatie die vanuit GS wordt verkregen. Recent is in de Staten vastgesteld dat het IBT beschikbaar is op de website. De stand van zaken kan derhalve op ieder moment op de website worden bekeken en daarmee kan elke gemeente op ieder moment worden aangesproken.

De heer Boer geeft aan dat het tot voor kort niet goed ging. Nu gaat het de goede kant op. Als nu de touwtjes worden losgelaten, vreest de SP dat binnen korte tijd weer uitgekomen zal worden op de eerste situatie. Dat moet worden voorkomen.

De heer Suna onderschrijft dat de stand van zaken in de gaten kan worden gehouden via de website. Dat moet ook zeker worden gedaan. Waar het om gaat is dat de PvdA het goed acht als de Staten hierover periodiek op basis van een balans iets kunnen zeggen. Zoals ook al door de SP is aangegeven gaat het de goede kant uit, maar is de provincie er nog niet. Op grond daarvan is het net iets anders dan andere zaken die de Staten via de website tot zich kunnen nemen.

Mevrouw Boelhauer deelt mede dat GroenLinks het voorstel van de ChristenUnie steunt. Voorts merkt zij op dat zij op de website heeft gezocht naar de stukken rondom dit onderwerp en heeft vastgesteld dat het niet eenvoudig is om bij die stukken te komen. Daarmee is het anders dan een rapportage waarin in een handig overzicht wordt gezien hoe alle gemeenten er voorstaan. Op de

website moeten alle 26 gemeenten worden aangeklikt om een vergelijking te kunnen maken. GroenLinks hecht voorts aan een periodieke rapportage omdat zij het eens is met de SP dat het altijd nog beter kan.

GroenLinks roept het College op om gemeenten kennis te laten nemen van elkaars goede oplossingen. Dat is wellicht ook een antwoord richting 50PLUS. In haar gemeente wordt een aantal flats, waarin grote gezinnen waren gehuisvest, nu in kleinere eenheden verdeeld waardoor er meer woningen zijn. Een ander voorbeeld is, dat de gemeente een aantal huizen heeft aangekocht en die gaat verhuren aan statushouders dan wel andere doelgroepen die in nood zitten.

Mevrouw Hoek merkt op dat er gemeenten zijn waar een groot tekort aan woningen is, omdat er niet kan worden gebouwd. 50PLUS acht het in dat geval schrijnend dat mogelijke doorstroming van ouderen van een gezinswoning naar een seniorenwoning wordt belemmerd vanwege de huursprong.

Mevrouw Boelhauer herhaalt haar vraag richting het College om te kijken welke oplossingen er voor dit specifieke huizenvraagstuk zijn in gemeenten en de opgedane ervaringen te ontsluiten voor andere gemeenten. Overigens memoreert zij dat in de laatste PS-vergadering een motie is aangenomen om te kijken naar meer levensloopbestendige woningen. Spreekster is van mening dat het vraagstuk van 50PLUS daarin zeker moet kunnen worden meegenomen.

Mevrouw Hoek wijst erop dat de huursprong tot stagnatie leidt in het bestaande huizenbestand. Als daarover afspraken kunnen worden gemaakt met de woningbouwcorporaties, komt al een behoorlijke percentage meer woningen beschikbaar en kunnen gemeenten eenvoudiger voldoen aan de vraag van de provincie om statushouders te huisvesten die na twaalf weken een vergunning krijgen.

Gedeputeerde Van den Berg zet uiteen dat de provincie een IBT-taakstelling heeft, waarvan dit er een is. Als deze taak er expliciet wordt uitgehaald, wordt deze verbijzonderd ten opzichte van de overige IBT-taakstellingen.

De actuele stand van zaken kan, wellicht wat lastig, worden teruggevonden op de website.

Spreker zegt toe de Staten proactief te zullen informeren als hiertoe aanleiding is.

In de voorliggende rapportage zijn de cijfers over 2017 verstrekt. Daaruit blijkt dat de taakstelling over 2017 is gehaald en dat dit in 2018 eveneens de goede kant uitgaat.

Met betrekking tot het vraagstuk waarvoor 50PLUS aandacht vraagt licht spreker toe dat hij die gesprekken voert als de bestuurlijke afspraken worden gemaakt in het kader van het toezicht. Ook als het gaat over de kwalitatieve woningvraagstukken op regionaal niveau vraagt spreker hierop te letten. Overigens komt hetgeen wordt onttrokken uit de huursector en richting de markt gaat voort uit afspraken tussen woningbouwcorporaties, gemeente en huurders.

Het komt ook voor dat afspraken over de huur soms voor een paar jaar worden vastgelegd in bestemmingsplannen. Er zit derhalve al een zekere begrenzing aan.

Dit zijn wel de vraagstukken die spelen; niet specifiek voor statushouders maar voor de doorstroming op de woningmarkt.

Onder regie van de provincie komen het Ministerie, een groot aantal gemeenten en het COA op 28 november a.s. op het provinciehuis bijeen om knelpunten uit te wisselen en van gedachten te wisselen over oplossingen om de taakstelling gerealiseerd te krijgen.

Bij de U10 heeft spreker neergelegd in het kader van dit vraagstuk gebruik te maken van elkaars kansen en mogelijkheden, omdat de juiste match met meerdere partijen kan worden gemaakt.

Mevrouw Hoek wijst erop dat zij specifiek aandacht heeft gevraagd voor de doorstroming van ouderen van een gezinswoning naar een seniorenwoning, waarbij de huursprong een struikelblok is. Dat heeft zij het nog niet eens over de seniorenwoningen die worden onttrokken omdat deze worden omgecat tot een kleine gezinswoning.

Gedeputeerde Van den Berg merkt op dat dit een bekend verschijnsel is. Vanuit de provincie kan hierop alleen maar worden geattendeerd. Woningbouwcorporaties, gemeente en huurders zijn aan zet als het gaat om of er niet teveel woningen uit de huursector worden onttrokken dan wel dat de huursprong dusdanig hoog is dat ouderen niet meer doorstromen. Dat moet m.n. met elkaar worden besproken.

De heer Schaddelee merkt dat de ChristenUnie om drie redenen toch pleit voor een periodieke rapportage.

De ChristenUnie hecht eraan om, ondanks het feit dat de cijfers via een online systeem zijn te volgen, toch periodiek een overzicht te krijgen waarop gemeenten die achterblijven kunnen worden aangesproken. Een dergelijke rapportage heeft in de visie van de ChristenUnie al een werking an sich. In het kader van het IBT kan worden gesignaleerd dat het beter gaat, maar de provincie is er nog steeds niet en er zijn verschillende gemeenten die echt nog slecht scoren.

Dit punt raakt mensen/huisvesting van mensen. Om die reden houdt de ChristenUnie graag periodiek een vinger aan de pols.

Gedeputeerde Van den Berg zegt een jaarlijkse rapportage toe.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af.

4. TER INFORMATIE

4.1 Statenbrief septembercirculaire provinciefonds 2017

4.2 Openbaar Verslag IPO

4.3 Statenbrief afronding project Presto en VBI

5. SLUITING

De voorzitter sluit de vergadering onder dankzegging van ieders komst en inbreng.